

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC
Ústav ekonomie

Michaela Dunajová

**Inflace, její příčiny a důsledky s aplikací na vývoj inflace
v ČR, její porovnání s vybranými zeměmi**
Inflation, Causes and Effects on Inflation Development in the
Czech Republic in Comparison with Selected Countries

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Veronika Mazalová, Ph. D.

Olomouc 2013

Čestně prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne 25. března 2013

.....
Vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Veronice Mazalové, Ph. D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení mé práce a také své rodině a příteli, kteří mi byli vždy oporou při zpracování této práce.

Obsah

ÚVOD	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Inflace	8
1.1 Charakteristika inflace	8
1.2 Historický vývoj inflace v ČR.....	9
1.3 Deflace, desinflace, stagflace, slumpflace, taxflace.....	10
1.4 Devalvace, revalvace.....	12
1.5 Inflační očekávání	13
2 Měření inflace	15
2.1 Index spotřebitelských cen (CPI – Consumer Price Index)	16
2.2 Index cen výrobců (PPI- Producer Price Index)	17
2.3 Deflátor hrubého domácího produktu (IPD – Implicit Price Deflator).....	18
2.4 Míra inflace	18
2.5 Skrytá a potlačená inflace	19
3 Závažnosti inflace	20
4 Příčiny inflace	21
4.1 Poptávková inflace a její příčiny.....	21
4.2 Nabídková inflace a její příčiny	23
4.3 Setrvačná inflace a její příčiny	25
5 Důsledky inflace	26
6 Řešení inflace	28
6.1 Řešení inflace v ČR (inflační cílování).....	29
PRAKTICKÁ ČÁST	31
7 Vývoj inflace v ČR a ve vybraných zemích EU	31
7.1 Vývoj inflace v ČR.....	31
7.2 Vývoj inflace v Maďarsku	34
7.3 Vývoj inflace v Německu.....	36
7.4 Vývoj inflace v Polsku	38
7.5 Vývoj inflace na Slovensku	40
7.6 Komparace vývoje inflace v ČR a ve vybraných zemích EU	43
ZÁVĚR	50
ANOTACE	52

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ	54
SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	56
SEZNAM TABULEK.....	59
SEZNAM GRAFŮ	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61
Příloha č. 1- Míra inflace v ČR, Maďarsku, Německu, Polsku, Slovensku (2000 – 2012).....	61

ÚVOD

Inflace - jeden ze světových makroekonomických ukazatelů spojující Českou republiku (dále jen ČR) s ostatními zeměmi. Tuto problematiku můžeme v současné ekonomické situaci v ČR považovat za velice diskutabilní, jelikož ceny spadající do spotřebitelského koše ovlivňují veškeré dění nejen v oblasti ekonomiky, ale i samotné veřejnosti. Jde o velmi kolísavý makroekonomický ukazatel, který u mnohých osob vyvolává negativní dojem, plynoucí pouze z jejich znalosti, že se jedná o zdražování. Často však nevědí, že vysoká míra inflace nabízí např. možnost spořit při vyšších úrokových mírách. Bohužel tento jev z ekonomiky vymazat nelze, je třeba se s ním smířit a naučit se rozhodovat o svých financích při různých úrovních inflace.

Inflace je součástí každodenního života celé rozsáhlé společnosti, přesto se ne vždy ubírá „správným“ směrem. Můžeme konkretizovat, že negativně působí nejen na domácnosti jakožto spotřebitele, ale i na celou ekonomiku. Neboť právě díky inflaci se mnoho lidí ocitá v tíživých životních situacích.

Inflace představuje trvalý růst cenové hladiny: k velmi výraznému zvýšení cen v současnosti dochází u produkce základních lidských potřeb – tedy v potravinářském průmyslu. Nárůst cen se však dotýká i jiných ekonomických statků – neustálý růst cen pohonných hmot, které dokonce v jisté části roku 2012 dosáhly maxima; dále ceny spotřebního koše v oddělení bydlení či odívání. Jedná se tak o statky, které jsou nezbytnou součástí života každého jednotlivce a nejsou-li užity, může dojít k řadě negativních psychologických situací, nebo dokonce k nepřímému ohrožení zdraví jedince.

Nejcitlivějším faktorem je samozřejmě dopad inflace na reálné mzdy spotřebitelů. Proto bude v práci věnována pozornost nejen příčinám, ale z velké míry také důsledkům působení tohoto makroekonomického ukazatele na vývoj reálných mezd jak u jednotlivce, tak z pohledu národní ekonomiky.

Cílem bakalářské práce je provést analýzu jednoho ze stěžejních makroekonomických ukazatelů – inflace v ČR a vybraných zemích Evropské unie (Maďarsko, Německo, Polsko, Slovenská republika) v období let 2000 – 2012.

K naplnění tohoto cíle použiji základní metody vědeckého zkoumání – deskripci při popisu jevu inflace, analýzu při vývoji inflace v jednotlivých zemích a komparaci pro srovnání tohoto makroekonomického ukazatele ve vybraných zemích v zadaném období. Na základě logických metod indukce a dedukce vyhodnotím příčiny a důsledky, které ovlivnily vývoj inflace v těchto zemích ve zkoumaném období 2000 – 2012.

Teoretická část bude zaměřena na definice jednotlivých pojmů a souvislostí týkající se dané problematiky. Tuto část považuji za klíčovou, jelikož slouží k pochopení a zejména provázání jednotlivých souvislostí, které budou následně demonstrovány v další části práce.

Praktická část bude zaměřena na komparaci vývoje inflace v ČR a ve vybraných zemích Evropské unie. Půjde zejména o grafická vyjádření, která nám ukážou, jakým směrem vývoj inflace v jednotlivých zemích postupoval a také změny, kterými si prošel. Pro komparaci zvolím státy sousedící s naší zemí (Maďarsko, Německo, Polsko a Slovenskou republiku).

TEORETICKÁ ČÁST

„Inflace je vždy a všude peněžním jevem.“¹

1 Inflace

Mnoho odborníků a znalců se během několika desetiletí snažilo nadefinovat pojem inflace. Všechny varianty mají stejnou podstatu, vždy se jedná o zásah do peněžního toku jednotlivců i společností. Jak jsem již konstatovala v úvodu práce, nejedná se o vždycky pozitivní zásahy. Jejich působení může mít různou intenzitu a vliv na velikost dopadů na jednotlivce i na celou společnost.

Míra inflace je také jeden z makroekonomických ukazatelů, který svým způsobem propojuje jednotlivé státy (např. v oblasti měnových kurzů), a zároveň míru inflace je proto vhodné porovnávat s ostatními státy.

Na začátku se budu zabývat samotným pojmem a vývojem inflace v ČR, dále objasním klíčové skutečnosti a souvislosti inflace.

1.1 Charakteristika inflace

„Inflace je růst cen neboli zmenšování kupní síly peněz. A mějme přitom na paměti: inflace je zmenšování kupní síly *peněz*, nikoliv kupní síly *lidí*.

Inflace zmenšuje množství zboží a služeb, které si můžeme koupit za *peněžní jednotku* (za korunu). Ale nezmenšuje množství zboží a služeb, které si můžeme koupit za náš *důchod*. Inflace totiž zvyšuje nejen ceny zboží a služeb, ale *všechny ceny* – tedy také mzdy, nájemné, úroky a ceny ostatních výrobních faktorů.“²

Tento makroekonomický ukazatel narušuje základní princip peněžních prostředků. V případě rostoucí inflace dochází k situaci, kdy peníze přestávají plnit své základní funkce. V první řadě přestávají plnit funkci tezauru, neboli pokladu, a tedy následně již nejsou chápány jako platidlo a v poslední řadě je nelze použít jako transakční prostředek.

¹ FRIEDMAN, Milton: významný marický ekonom (1912-2006), nositel Nobelovy ceny za ekonomii za rok 1976.

² Holman, Robert. *Ekonomie*, s. 526.

Inflace může způsobit redistribuci národního důchodu či obměnu účelného použití patřičných výrobních zdrojů. Narušuje životní podmínky jednotlivce ve vztahu ke společnosti, prohlubuje platové rozdílnosti, a také nabádá společnost, aby usilovala o zachování reálného důvodu.³

Existují případy, které se mohou projevat jako inflace, ale není tomu tak. Jedná se o ceny statků, které se poměrově snižují, a zároveň u jiného statku zvyšují. Dále produkty, které pravidelně nakupujeme, jsou příliš drahé, tudíž máme pocit, že na ně nemáme dostatek finančních prostředků. Inflace nepředstavuje situaci, kdy dojde k vzrůstu ceny, která se projeví v jednom okamžiku a dále se nijak neprojevuje. V neposlední řadě může jít o dopady různých zapříčinění účelnosti, na jejichž základě můžeme chudnout.⁴

1.2 Historický vývoj inflace v ČR

Inflace prošla dlouhým historickým vývojem. I když ve středověku ještě lidé nepoužívali tento název, i přesto ji pociťovali stejně jako dnes my. Inflace způsobovala zejména problémy spojené s drahými kovy, či mincemi, které v minulosti byly zdrojem obživy celého lidstva. Později šlo o dopady, které měly vliv na samotné hospodářství (např. přerozdělování majetku).

Rok 1989 představoval jakýsi „předzačátek“ inflace. Do tohoto roku se zde ještě neprojevovaly přímé znaky inflace, které dnes pociťujeme v oblasti týkající se cen. Nemluvilo se o nedostatku peněz, ale hlavním problémem byl nedostatek zboží, jak v průmyslu, tak i zemědělství.

Rok 1990 se stal zlomovým, došlo k zásadnímu kroku a úpravě cen, které byly doposud vyměřovány centrálně. Jako příklad si můžeme uvést cenu pohonných hmot. Došlo k jejímu zvýšení, což stejně jako dnes nepředstavovalo pozitivní krok v ekonomice. I když dnes je většina společnosti s touto situací již smířena, jelikož kolísání cen v tomto odvětví je každodenní záležitostí, v minulosti tomu tak nebylo.

³ Srov. VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*, s. 385.

⁴ Srov. PAČESOVÁ, Hana. *Kapitoly z makroekonomie*, s. 94.

Způsob života a jeho podmínky byly v minulosti odlišné a lidé nebyli na takové výkyvy připraveni.

V roce 1991 docházelo v přetváření společnosti a společenských vztahů, neboli k liberalizaci cen. Šlo o ceny, které spadaly téměř do všech odvětví, včetně cen nájemného, elektřiny či dopravy, z důvodu, že se jedná o základní potřeby života každého jednotlivce. Zboží, které neměly jednotlivé státy k dispozici muselo být dováženo, což představovalo další růst cen v této oblasti. Nebyl to ale jediný důvod růstu. Určitý vliv na tyto ceny měla situace, kdy docházelo k oficiálnímu snížení kurzu koruny, neboli devalvaci měny.

V roce 1993 došlo k největšímu vzestupu inflace, vyhoupla se do výše 20,8 %, což od roku 1991 (56,6 %) nemělo obdoby. Příčinou byl začátek nové éry ekonomiky, související se zavedením daně z přidané hodnoty (dále jen DPH). V následujících letech se míra inflace pohybovala v intervalu od 2,1 % - 10 %, začátkem dvacátých let dokonce nepřesáhla hranici 7 %.⁵

Když se ohlédneme do minulosti, lidé sice termín inflace neznali, ale i přesto pociťovali změny, ke kterým právě díky inflaci docházelo. I když inflace měla či v budoucnu může mít jiné označení, vždy byla, je a bude.

1.3 Deflace, desinflace, stagflace, slumpflace, taxflace

S inflací je spojeno mnoho disciplín, avšak důležité je pochopit souvislosti mezi těmi nejdůležitějšími jako je deflace, desinflace, stagflace a slumpflace.

1) Deflace

Zjednodušeně bychom mohli říci, že se jedná o opak inflace. O inflaci jsme mluvili jako o negativním faktoru, který narušuje každodenní chod ekonomiky i společnosti vinou růstu cenové hladiny. Podobně může působit i deflace, avšak s tím rozdílem, že zde cenová hladina klesá.

⁵ Srov. PAVELKA, Tomáš, *Makroekonomie*, s. 146.

„Je to situace, v níž dochází k absolutnímu (meziročnímu) poklesu cenové hladiny, obvykle měřením indexem spotřebitelských cen.“⁶

Deflace v minulosti byla základní příčinou všech defektů v oblasti hospodářství, které se projevují i ve 21. století. Tudíž je můžeme pozorovat i v současnosti. Tyto projevy mohou mít dvojí charakter. První a pro společnost přínosnější je situace, kdy dochází ke snížení cen ve všech oblastech. Lidé jsou spokojeni, že mohou za tyto ceny nakupovat. V druhém případě dochází ke zvýšení cen, přesněji řečeno snížení cen veškerých výrobků a služeb, které prodávají samotní výrobci. Z čehož vyplývá, že lidé jsou ochotni utracet velké peníze, pokud jsou ceny nízké, ale pokud se jedná o zásah do jejich financí, který by mohl vést ke snížení jejich zisku, své chování často přehodnocují. Velice důležité je uvědomit si, že pokud mluvíme o deflaci, myslíme tím jak náklady, tak i důchod. Klesající cenová hladina je demotivující jak pro investory, tak pro samotné zaměstnavatele. Nejcitlivější zásah je v oblasti klesajících mezd zaměstnanců.⁷

2) Desinflace

„Desinflace je projevem snahy státu potlačit inflaci a držet ji určitými opatřeními „na uzdě“, tedy v určitém rozpětí. Jde o taková opatření hospodářské politiky státu (např. cenové a mzdové moratorium), jejichž cílem je omezit vliv faktorů, které vyvolávají dodatečný růst kupní síly ekonomických subjektů. Jestliže dochází k zrychlení tempa růstu míry inflace, potom hovoříme o akcelerující inflaci (opak desinflace).“⁸

3) Stagflace

Stagflace vyjadřuje situaci, kdy dochází k ustrnutí, neboli zastavení vývoje, přičemž toto ustrnutí je spojeno se samotnou inflací. Jde o zastavení vývoje reálného produktu na jedné straně (oceňuje se jím výsledný výkon ekonomiky, neobsahuje inflaci

⁶ Český statistický úřad. Deflace - Metodika | ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/deflace>.

⁷ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*, s. 89.

⁸ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*, s. 387.

a používá se pro mezinárodní srovnání, musí být přepočten na 1 obyvatele), ale na druhé straně současně stále dochází k růstu míry inflace.

Roli zde hraje také nezaměstnanost, v podání Phillipsovy křivky, jejichž působení je neúspěšné.⁹

4) Slumpflace

Stejně jako u deflace, je tato situace vyjádřením rostoucí míry inflace, přičemž současně dochází k poklesu daného reálného produktu.¹⁰

5) Taxflace

Jedná se o spojení inflace a daní. V případě taxflace dochází ke zvýšení sazby daně u progresivních daní, které představují daně z příjmu osob, což můžeme vyjádřit vztahem: *čím větší příjem osoba má, tím větší sazba daně platí.* V případě znehodnocování peněz můžeme říci, že reálné mzdy, tedy mzdy představující objem prostředků, které lze pořídit prostřednictvím nominální mzdy se stále více zdaňují.¹¹

1.4 Devalvace, revalvace

1) Devalvace

„Termín devalvace se používá u pevných měnových kurzů v souvislosti s úpravou centrální parity domácí měny vůči zahraniční měně, přičemž o této změně rozhoduje vláda nebo centrální vláda.

Devalvací se označuje znehodnocení centrální parity v jehož důsledku je nutné vynaložit více jednotek domácí měny na nákup jednotky zahraniční měny.

2) Revalvace

Termín revalvace se používá u pevných měnových kurzů v souvislosti s úpravou centrální parity domácí měny vůči zahraniční měně, přičemž o této změně rozhoduje vláda nebo centrální banka.

⁹ Srov. BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*, s. 176.

¹⁰ Srov. Tamtéž, str. 176.

¹¹ Srov. VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*, s. 400.

Revalvací se označuje zhodnocení centrální parity, v jehož důsledku se vynaloží méně jednotek domácí měny na nákup jednotky zahraniční měny.¹²

1.5 Inflační očekávání

Inflační očekávání můžeme rozdělit do dvou skupin, a to na inflační očekávání adaptivní a racionální.

Inflační očekávání představuje koloběh, který se postupně dostává a mění ve skutečnou inflaci. Je to jakýsi předstupeň inflace, situace, kterou lidé očekávají a připravují se na ni zvyšováním cen. Okamžik, kdy k inflaci skutečně dojde, říkáme, že očekávaná inflace nastala.

1) Adaptivní očekávání

Představuje určitý odhad, jehož základ vychází z minulosti. Lidé jej odhadují pouze na základě zkušeností z minulosti, žádné jiné atributy zde nehrají roli, dokonce ani nepůsobí na jejich rozhodnutí. Ve chvíli, kdy se skutečnost liší od očekávání, což není vyloučené, si lidé uvědomí svou chybu a svá očekávání mění.

2) Racionální očekávání

Hlavní změna oproti adaptivnímu očekávání spočívá v tom, že lidé při zpracování svých očekávání berou v úvahu také jakýsi „osud“. Jejich soustředěnost míří nejen do minulosti, ale také do budoucnosti. Je pro ně nezbytné, aby měli určitý přehled o informacích, které se týkají budoucího vývoje, proto můžeme říci, že tato očekávání jsou přesnější než adaptivní. Zejména, protože zde existují dva klíčové body, na nichž stojí jejich očekávání.

Na základě získaných informací, lidé i firmy vytvářejí své odhady. Jak napovídá samotné slovo, jedná se pouze o odhady, tudíž ne vždy jich musí být dosaženo v plném rozsahu. Obvykle stačí, aby byly naplněny alespoň v průměru.

Výkyvy, které vznikají mezi skutečností a očekáváním řeší každý jednotlivce či firma v jiném rozsahu. Můžeme je rozdělit na dvě skupiny:

1. skupinu, která je ochotna vynaložit větší náklady, tudíž získá více informací,

¹² Zavedení eura v České republice. Výkladový slovníček [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovnik.html?PG=R#Revalvace.

2. skupinu, která vynaloží nákladů méně, jelikož chce udržet hladinu, kdy marginální (mezní) náklady budou menší než marginální (mezní) výnosy.

Racionální očekávání je rozptýleno různými směry, ale jen v takovém rozsahu, který se blíží právě ke správnému odhadu. To znamená, že se pohybuje v blízkosti „středu“, jehož chtějí firmy a lidé dosáhnout. Hlavní příčinou, kdy může docházet k vychýlení racionálního očekávání od správného odhadu, jsou především zásahy vyšší moci (havárie, živelné pohromy) či teroristické útoky, jelikož je lidé nemohu očekávat ani předvídat.¹³

Součástí inflačního očekávání je také anticipovaná a neanticipovaná inflace, o které můžeme mluvit v souvislosti s náklady, které jsou součástí inflace. Hlavním faktorem těchto dvou inflací je redistribuce, neboli přerozdělování bohatství, což u neanticipované inflace můžeme pozorovat ve velkém rozsahu. V této souvislosti je důležité zmínit působení tzv. Fisherova efektu, jenž slouží k zastavení přerozdělování, za předpokladu jeho úplné funkčnosti.¹⁴

Nyní si obě inflace popíšeme podrobněji.

1) Neanticipovaná inflace – u této inflace dochází k mylnému, neboli nesprávnému odhadu očekávané inflace. To znamená, že si ekonomické subjekty sice vytvořily jakýsi odhad inflace, avšak v konečné fázi se ukáže, že je zcela mylný. Tvoří určitý zlomek míry inflace, kterou lidé, tudíž všechny ekonomické subjekty nepředpokládaly.

2) Anticipovaná inflace – lze ji nazývat jako předvídaná. Zde dochází k absolutnímu ztotožnění inflačního očekávání se skutečnou mírou inflace. Ekonomické subjekty si vytvoří určitý odhad, který se pak rovná skutečnosti.

Lze říci, že každá z těchto inflací působí na ekonomiku a hospodářství jinou měrou. Projev anticipované inflace není tak silný a zatěžkávací pro ekonomiku, jelikož se s ní počítá. Naproti tomu neanticipovaná inflace, u které nelze předvídat,

¹³ Srov. HOLMAN, Robert. *Makroekonomie*, s. 306-309.

¹⁴ Srov. CAHLÍK, Tomáš, HLAVÁČEK, Michal a SEIDLER, Jakub. *Makroekonomie*, s. 183-185.

působí na ekonomiku zcela nepříznivě. Proto zde také dochází k tzv. inflačním překvapením, vyjadřující odchylky mezi skutečnou a očekávanou inflací.¹⁵

Jak jsem již bylo uvedeno výše, tyto inflace způsobují nebo vytvářejí náklady, jejichž rozměry jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tab. 1 – Rozměry nákladů inflace

	Proporcionální inflace	Neporcionální inflace
Anticipovaná inflace	inflace nezpůsobuje náklady	ztráty na efektivnosti
Neanticipovaná inflace	přerozdělování důchodů a bohatství	ztráty na efektivnosti a přerozdělování

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*, s. 402.

2 Měření inflace

Základ měření inflace spočívá v cenové hladině, nazývané také průměr cen. Hlavní princip cenové hladiny vyplývá z jejího růstu či poklesu, u inflace představuje růst. Rostoucí cenová hladina nemusí vždy vést k rostoucím cenám jednotlivých statků či služeb, naopak jejich růst se buď zcela zastaví, nebo začne klesat. Jedná se o to, že cena jako taková neroste, roste však průměr těchto cen.

Inflace představuje vždy klesající kupní sílu peněz, tzv. v případě zvyšování cen, oproti předchozímu období, nakoupíme za stejnou částku menší množství. Cenovou hladinu inflace měříme pomocí tzv. cenových indexů, přičemž nejpoužívanějším je index spotřebitelských cen, dále index cen výrobců a deflátor hrubého domácího produktu (dále jen HDP).¹⁶

Co je to vlastně cenový index? „Cenový index je vážený průměr individuálních cen vybraného spotřebního koše reprezentativních ekonomických statků ve dvou

¹⁵ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 102-103.

¹⁶ Srov. PAVELKA, Tomáš, *Makroekonomie*, s. 135.

porovnávaných období, přičemž váha ceny každého zboží odráží jeho ekonomický význam pro průměrného spotřebitele.¹⁷

2.1 Index spotřebitelských cen (CPI – Consumer Price Index)

Klíčovou roli zde hrají domácnosti, jelikož právě ony nakupují statky a služby, které spadají do tohoto spotřebního koše. Domácnost představuje každého z nás, tedy fyzické osoby, které mají určité potřeby a na trhu vystupují jako kupující. Nakupují tyto statky a služby za účelem uspokojení svých potřeb.

Index spotřebitelských cen lze vyjádřit jako poměr součtu nákladů vynaložený na nákup spotřebního koše v běžném roce, součtem nákladů téhož spotřebního koše v základním roce.¹⁸

Ve spotřebním koši se objevují položky (výrobky a služby), specifické pro jednotlivé domácnosti, tvořící základ života jednotlivce. Jedná se např. o potraviny, odívání, nájemné, poplatky za lékařskou péči, vzdělání aj.

Vzorec pro výpočet indexu spotřebitelských cen lze vidět níže.

Vzorec₁:

$$\text{CPI} = \frac{\text{spotřební koš v cenách běžného roku}}{\text{spotřební koš v cenách základního roku}} \times 100$$

Počet cenových reprezentantů v novém spotřebním koši pro výpočet indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) v roce 2012 je uveden v tabulce č. 2.

¹⁷ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*, s. 387.

¹⁸ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 90.

Tab. č. 2 – Počet nových reprezentantů v novém spotřebním koši pro výpočet indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) v roce 2012

Potraviny a nealkoholické nápoje	161
Alkoholické nápoje, tabák	21
Odívání a obuv	65
Bydlení, voda, energie, paliva	45
Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	79
Zdraví	18
Doprava	80
Pošta a telekomunikace	4
Rekreace a kultura	110
Vzdělávání	12
Stravování a ubytování	42
Ostatní zboží a služby	55
ÚHRN	692

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: Český statistický úřad. Indexy spotřebitelských cen - revize | ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2010.

2.2 Index cen výrobců (PPI- Producer Price Index)

Tento index sleduje zejména ceny statků a služeb ve velkoobchodních sítích, proto se nejedná o ceny pro konečné spotřebitele. Tudíž charakter spotřebního koše se liší od spotřebního koše CPI v tom, že zde nejsou důležité rostoucí ceny odívání, poplatků za lékařskou péči, aj.

Index cen výrobců nám vyjadřuje, jak působí naše inflace (v rámci daného státu) na konkurenci výrobců naší země, oproti konkurenci zahraničních výrobců.¹⁹

¹⁹ Srov. HOLMAN, Robert. *Ekonomie*, s. 528.

2.3 Deflátor hrubého domácího produktu (IPD – Implicit Price Deflator)

Deflátor HDP je posledním, a zároveň nesložitějším ukazatelem inflace. Používá se pro vyjádření míry inflace pomocí HDP, tudíž se skládá z cen statků a služeb, který v celku tvoří HDP.

Deflátor vypočítáme následovně: nominální HDP, který je oceněn v běžných cenách (jedná se o produkt, který vznikl v daném roce a vyjadřuje skutečný výkon dané ekonomiky) vydělíme reálným HDP, který je oceněn ve stálých cenách (produkt, který vyjadřuje výsledný výkon dané ekonomiky) a následně vynásobíme 100. Výsledkem je procentuální vyjádření, které poukazuje na zvýšení cenové hladiny, ve srovnání s předchozím rokem (viz vzorec níže).²⁰

Vzorec lze vidět níže.

Vzorec₂:

$$\text{IPD} = \frac{\text{nominální hrubý domácí produkt}}{\text{reálný hrubý domácí produkt}} \times 100$$

Inflace zajišťuje veškeré životní jistoty lidstva, uchovává je ve spotřebním koši, který zahrnuje potřeby života každého jednotlivce, ať už v oblasti obživy, tak i bydlení či vzdělávání. Spotřební koš tedy představuje jakýsi „základ“ našich životů.

2.4 Míra inflace

Míru inflace spojujeme s metodami měření inflace, a zároveň míra inflace vyjadřuje velikost samotné inflace. Pomocí již zmíněných metod měření, lze vyjádřit vzorec pro výpočet míry inflace.

Míru inflace můžeme počítat pomocí indexu spotřebitelských cen, či pomocí deflátoru HDP. První vzorec lze použít v případě, kdy nám pro výpočet slouží index spotřebitelských cen. Následně druhý, kde lze použít deflátor HDP.

²⁰ Srov. HOLMAN, Robert. *Ekonomie*, s. 527.

Vzorec₃:

$$\frac{CPI_t - CPI_{t-1}}{CPI_{t-1}} \times 100$$

Vzorec₄:

$$\frac{IPD_t - IPD_{t-1}}{IPD_{t-1}} \times 100$$

Písmeno **t** vyjadřuje sledovaný rok, **t-1** rok předcházející.

Míra inflace vyjadřuje změny celkové cenové hladiny za časové období. Období může být různé délky, předem je vymezeno. Způsob výpočtu je prakticky stejný, dochází pouze ke změnám cenových indexů, v závislosti na tom, který chceme použít pro výpočet. Obecný vzorec může být vyjádřen jako rozdíl cenových indexů za srovnávané období (běžné) a minulé období (základní), podělený cenovým indexem minulého období.²¹

2.5 Skrytá a potlačená inflace

Při měření inflace je velmi důležité si objasnit dva typy inflace, a to inflaci skrytou a potlačenou. Tyto druhy inflace však cenové ukazatele přesahují.²²

1) Skrytá inflace

Můžeme ji definovat jako „klamavou“, projevuje se neustálým zvyšováním cen týkající se různých odvětví. Důvodů proč k těmto situacím dochází může být hned několik. Jako příklad si uvedeme situaci, kdy dochází ke zhoršování kvality či snižování množství výrobků a služeb, avšak cena zůstává stejná. Toto zvyšování cen však není součástí spotřebního koše. Naproti tomu zjevná, neboli otevřená inflace je v cenových indexech zřetelná.

2) Potlačená inflace

Můžeme ji nazvat také jako „blokováná“. Jedná se o určité omezení (blokaci), či úplné zastavení zvyšování cen výrobků a služeb ze strany státu. Státní orgány jsou schopny provést tato dočasná omezení, to však neznamená, že by šlo o likvidaci

²¹ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 93.

²² Srov. Tamtéž, s. 94.

příčin, které inflaci vyvolávají. Jedním z hlavních projevů potlačené inflace může být nedostatkové zboží. Tato inflace se postupně mění v otevřenou.²³

3 Závažnosti inflace

Jak již bylo zmíněno, inflace je závažným makroekonomickým jevem, jelikož působí na veškeré faktory a společnost, ne vždy však pozitivně. Nejvíce ji můžeme pocítovat na třech faktorech: ceny, které působí a ovlivňují nákup či prodej všech ekonomických subjektů, dále peníze, které jsou považovány za zdroj existence každého jednotlivce a posledním faktorem jsou samotní lidé a ekonomika.

Rozlišujeme tři stupně závažnosti inflace a to: mírnou inflaci, pádivou inflaci a hyperinflaci. Každá z nich má jinou míru působení na dané faktory, přičemž hyperinflace se vyznačuje tím nejhorším stupněm ve všech ohledech. Hyperinflaci např. pocívalo Německo v letech 1914 – 1923, dále Maďarsko a Polsko.

1) Mírná inflace

Představuje nejnižší stupeň závažnosti inflace. Projevuje se pouze v podobě jednociferných hodnot (1 – 10%), tudíž ji nepocítujeme tak intenzivně. Tato inflace nijak závažně neovlivňuje ceny, dochází pouze k mírnému nárůstu, což nezpůsobuje narušení ekonomiky ani jejího optimálního chodu. Jsou zde zachovány tři základní funkce peněz (prostředek směny, uchovatel hodnoty, zúčtovací jednotka). Lidé nemají důvod ztrácet důvěru v peníze, stejně tak i ekonomika.

Příkladem mírné inflace je inflace v ČR v letech 2000 – 2012, což dokládá i graf č. 4 na str. 31.

2) Pádivá inflace

Pádivá inflace už přináší větší obavy všech tří faktorů. Hodnoty, kterých dosahuje jsou již dvojciferné či trojciferné (10 – 1000 %). Tempo růstu cen se zvyšuje, což představuje určité narušení ekonomiky a jejího chodu, následně tedy dochází k jejímu poklesu. Peníze již neplní všechny základní funkce, jelikož dochází k tomu, že ztrácejí svou hodnotu. Neplní funkci uchovatele hodnoty, což lidé vnímají jako impulz k výběru svých vkladů. Důvěra lidí a ekonomiky v domácí měnu již není

²³ Srov. BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*, s. 176.

tak silná jako u mírné inflace. Ve většině případů se lidé snaží „zbavit“ svých peněz, a to v podobě nákupu pozemků či statků.

3) Hyperinflace

Můžeme ji nazvat také jako „smrtná“, jelikož v tomto stádiu se jedná o úplné zastavení optimálního chodu ekonomiky. Jak ekonomika, tak lidé se ocitají v krizi. Hodnoty mohou přesahovat stovky či desetitisíce (1 000 % - ∞). Ceny jsou tak vysoké a působí na hospodářství v takovém rozsahu, že lze hovořit o krizi celého národního hospodářství.

Hyperinflace absolutně zamezuje plnění všech tří funkcí peněz, což vede k zavedení zbožového obchodu, který je založen na výměně zboží za zboží. Lidé a ekonomika zcela nedůvěřují penězům, snaží se jich mít co nejméně a přecházejí k naturální směně. Důsledkem hyperinflace může dojít k pádu celé ekonomiky. Jako příklad si můžeme uvést Německo, kdy se v období po 1. světové válce míra inflace pohybovala okolo desítek miliard %.²⁴

4 Příčiny inflace

Kdo? Co? Jak? Tyto základní ekonomické otázky nás vedou k tomu, abychom dokázali pochopit příčiny inflace. Kdo je vlastně zodpovědný za tyto příčiny, co je třeba udělat, abychom je mohli eliminovat a v poslední řadě jak, nebo jaká jsou možná opatření proti těmto příčinám.

Porovnáváme tři druhy příčin inflace a to: poptávkou inflaci, nabídkovou a setrvačnou inflaci, z čehož nám také plyne odpověď na první otázku, tedy kdo je zodpovědný za příčiny, které vyvolávají inflaci.

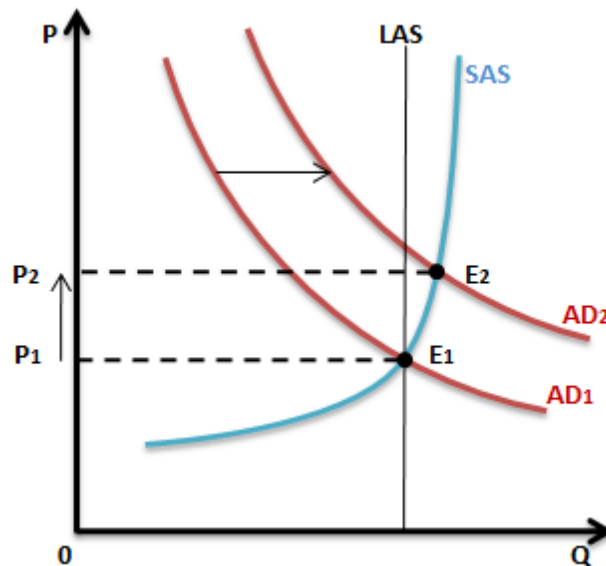
4.1 Poptávková inflace a její příčiny

Můžeme ji také označit jako inflace tažená poptávkou. Hlavním kritériem této příčiny je velikost agregátní poptávky a agregátní nabídky. Poptávkou inflaci můžeme definovat jako převis agregátní poptávky nad agregátní nabídkou, jejichž důsledkem je zvyšování cen. Může jít zejména o případy, kdy lidé dostávají

²⁴ Srov. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie*, s. 144-145.

za stejnou práci vyšší mzdu, což je způsobeno nedostatkem pracovních sil, dále dochází k pasivnímu saldu obchodní bilance, kdy vývoz zboží je větší než dovoz, nebo případ rostoucího dluhu státního rozpočtu, z čehož vyplývá, že budou vynakládány nadměrné státní výdaje.²⁵

Grafické znázornění poptávkové inflace lze sledovat níže.

Graf 1 – Inflace tažená poptávkou

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: MUSIL, Petr et al. *Ekonomie*, s. 335.

Příčiny poptávkové inflace

- Nadměrné zvyšování agregátní poptávky, kde příčinou je financování ze státního rozpočtu. Toto financování je však charakterizováno jako ztrátové, jelikož veškeré výdaje jsou větší než příjmy. K tomuto financování dochází v situaci, kdy ekonomika přemýšlí pouze o případném produktu, tedy takovém, kterého by chtěla dosáhnout, neboli nachází se na úrovni tohoto produktu.²⁶
- jak můžeme uvést u téměř všech ukazatelů, také poptávková inflace má vliv na mzdy. Mzdy rostou rychlejším tempem, než intenzita samotné výroby, resp. produktivita práce. Což znamená, že zde nefunguje ekonomická rovnováha mezi nabídkou a poptávkou. Zájem po zboží ekonomických subjektů roste, mají zájem nakupovat, avšak nabídka není úměrná růstu poptávky.

²⁵ Srov. SAMUELSON, Paul Anthony; NORDHAUS, William D. *Ekonomie*, s. 676.

²⁶ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 99.

Tudíž v oblasti tržní produkce, dochází k situaci, kdy skutečný produkt je na stejné úrovni jako produkt potenciální.

- investiční výdaje, jsou spojeny s dlouhodobým a oběžným majetkem. Výdaje nejsou přiměřeně uspořádány, taktéž i jejich výše neodpovídá. Z toho lze usoudit, že samotný investiční multiplikační efekt neplní funkci, která by vedla k stoupající nabídce.
- úvěr, označovaný jako levný, vedoucí k růstu výdajů, které uspokojují potřeby domácností. Nazýváme je spotřební výdaje, a zároveň investiční výdaje, které jak jsem již uvedla, souvisí s majetkem. V případě, že růst těchto výdajů, které představují poptávku, nezpůsobuje zároveň růst nabídky, roste také cenová hladina poptávky, která však nebyla uspokojena.
- daně, faktor, který působí nejen na domácnosti, ale i firmy. Pokud dojde k jejich snížení, dochází, resp. napomáhají k rostoucí poptávce. Jelikož jak domácnosti, tak firmy mají k dispozici více peněžních prostředků, mají tudíž možnost nakupovat ve větších objemech.²⁷

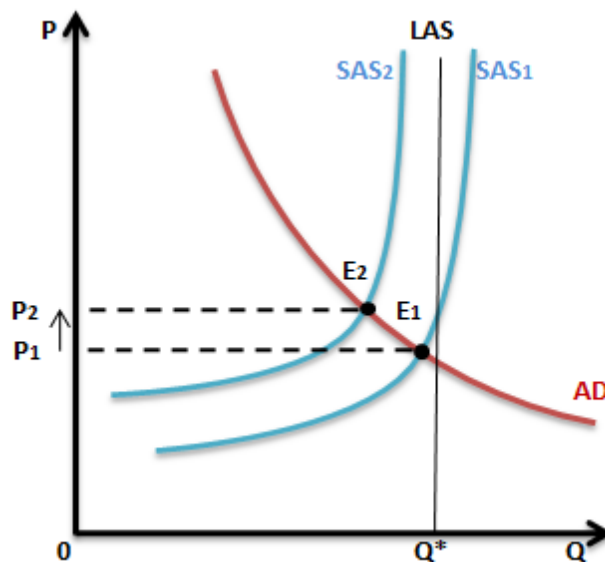
4.2 Nabídková inflace a její příčiny

Nazývaná také nákladová, či inflace tlačená náklady. Hlavním předpokladem nabídkové inflace je agregátní nabídka. V tomto případě agregátní nabídka klesá v důsledku zvyšujících se ostatních nákladů. Jedná se o náklady, které souvisí např. s výrobními náklady, mzdovými náklady, náklady na energii či suroviny. Pokud dochází ke zdražování surovin ve vybraných odvětvích automaticky rostou veškeré náklady s touto surovinou spojené a následně se sníží agregátní nabídka.

V rámci nabídkové inflace je důležité si vysvětlit co je to inflační spirála. Inflační spirála vyjadřuje postupné stupňování inflace. Jedná se o růst cen, které jsou zapříčiněny jak růstem mzdových nákladů, tak poklesem kupní síly mezd. Spuštění inflační spirály dovedlo v minulosti některé ekonomiky do fáze hyperinflace.

²⁷ Srov. KLOUDOVA, Jitka. *Makroekonomie I*, s. 143.

Na grafu níže, lze pozorovat vývoj příčin inflace, který je ovlivňován právě nabídkou.

Graf 2 – Inflace tlačena náklady

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: MUSIL, Petr et al. *Ekonomie*, s. 337.

Příčiny nabídkové inflace

- Zvyšování výrobních nákladů (veškeré náklady, které souvisejí s funkčností výrobků a služeb).
- zvyšování cen energie, surovin.
- politické poměry (změny, ke kterým dochází v zahraničí mohou ovlivňovat náš vývoz výrobků ze zahraničí. Týká se to zejména cen importovaných statků).
- zvyšování mzdových nákladů. Hlavní příčinou jsou stávky, které pořádají silné odborové svazy. Může jít o pracovníky školství, městské hromadné dopravy či železničních stanic.
- navyšování DPH či spotřební daně (jedná se o nepřímé daně, které jsou součástí cen výrobků a služeb).²⁸

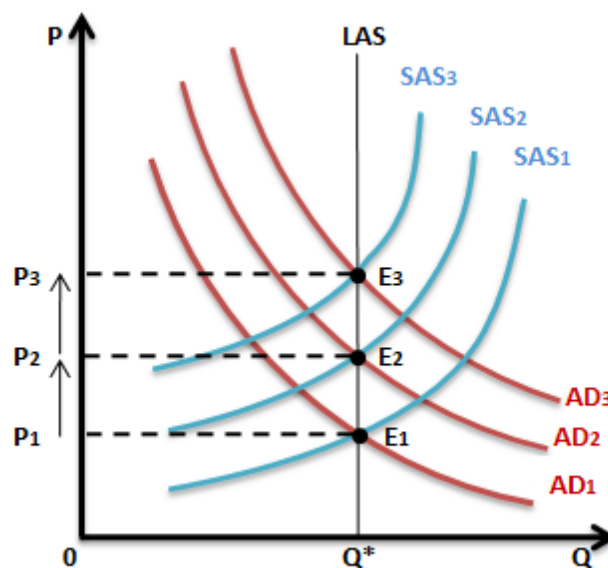
²⁸ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 100-102.

4.3 Setrvačná inflace a její příčiny

Základem setrvačné inflace jsou inflační očekávání, kterým již byla věnována pozornost v kapitole 1.5. Setrvačná inflace patří mezi nejnebezpečnější, jelikož se týká každého z nás. Podstatou této inflace je fakt, že nabídka je stále stejná, ale cenová hladina roste. Je nabízeno stejné množství výrobků či služeb, avšak jejich cena je vyšší. To zejména z důvodu inflačního očekávání. Inflace je velice kolísavý ukazatel, proto firmy podle očekávané výše míry inflace, stanoví vyšší cen svých produktů a služeb. Očekávaná inflace se však ve většině případů liší od inflace, která opravdu nastane, proto zvyšování cen může být zbytečné.²⁹

Hlavní a v podstatě jedinou příčinou této inflace jsou samotní lidé a společnost. Jsou to jedinci, na které setrvačná inflace působí a jichž se dotýká. Právě lidé si vytvářejí určité odhady o budoucí inflaci, a zároveň se na ni připravují.³⁰

Působení setrvačné inflace lze pozorovat na grafu.

Graf 3 – Setrvačná inflace

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: MUSIL, Petr et al. *Ekonomie*, s. 338.

²⁹ Srov. HOLMAN, Robert. *Ekonomie*, s. 538-539.

³⁰ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 104.

5 Důsledky inflace

Jelikož se inflace většinou jeví v negativním světle, je zřejmé, že přináší mnoho dopadů v oblasti ekonomiky a hospodářství. Můžeme říci, že hlavním důvodem jsou právě peníze, přesněji řečeno peněžní toky neboli Cash Flow, které představují příjmy či výdaje peněžních prostředků. Prostřednictvím těchto peněžních toků je propojeno celé hospodářství, tak aby se nacházelo v rovnovážném stavu – bylo by dobré, kdyby se každá ekonomika v tomto stavu nacházela. Můžeme říci, že jedním z důsledků působení inflace na ekonomiku je oslabení rovnovážného stavu, k němuž ekonomika směřuje.³¹

Hlavní důsledky inflace jsou:

1) „Prerозdělovací efekt inflace

- Tím, že se snižuje kupní síla peněz, se oslabuje jedna z jejich základních funkcí – funkce uchovatele hodnoty. Dochází k přerozdělování bohatství od věřitelů k dlužníkům. Inflace přináší efekty dlužníkům, snižuje hodnotu jejich dluhu, zatímco pro věřitele je nevýhodná.
- růstem cenové hladiny ztrácejí ti, kdo si drží peněžní rezervy, kdo mají vklady u bank, majitelé státních dluhopisů a životních pojištění, a především příjemci pevných příjmů. Na klesající vnitřní síle koruny vydělávají v zásadě ti, jimž se znehodnocují jejich budoucí peněžní závazky, zejména bankovní dlužníci.
- inflace postihuje příjemce fixních důchodů. Nominální výše starobních důchodů, stipendií, úroků z obligací a podobných příjmů se nemění, ale jejich reálná kupní síla klesá.
- inflace nepříznivě ovlivňuje mzdy a platy. Reálné mzdy v mírné inflaci obvykle rostou, ale za cválající inflace se prosazuje tendence k poklesu reálných mezd.
- pokud je míra inflace vyšší než nominální úroková míra, klesá absolutně hodnota vkladů a půjček. V tomto případě ztrácejí věřitelé a získávají dlužníci.

2) Deformace cen, zejména dlouhodobých

- Inflace deformuje ceny u dlouhodobých smluv – např. nájemné, dodavatelské smlouvy, mzdy. Zájem dlužníků tedy je, aby inflace byla vysoká, neboť se tím reálně snižuje velikost jejich dluhu.

³¹ Srov. BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*, s. 182.

3) *Sociální dopady inflace*

Inflace negativně ovlivňuje mzdy, jejichž kupní síla klesá. Nepostihuje vlastníky hmotných statků, protože cena majetku roste stejně jako inflace. Z toho důvodu inflace více postihuje sociálně slabší skupiny. Sociálně slabší skupiny obyvatelstva nejsou obvykle majiteli reálných hodnot. Jejich životní úroveň závisí na peněžních důchodech (často fixních).

4) *Vliv na reálnou hodnotu bohatství*

- Inflace znamená znehodnocení úspor (dříve vytvořeného bohatství). Nepostihuje vlastníky hmotných statků, ceny věcných forem majetku s inflací stoupá (nemovitost, starožitnosti, umělecká díla). Inflace má dopad na vztah věřitelé – dlužník (znehodnocení dluhů je výhodné pro dlužníky).

5) *Rovnováha ekonomiky a inflace*

- Pádívá inflace sice nominálně zvyšuje poptávku, reálně ji však snižuje. Reálné snížení agregátní poptávky může způsobit pokles reálného produktu pod úroveň potencionálního, tj. vyvolat recesi.
- mírná inflace posiluje agregátní poptávku úměrně růstu nabídky. Stimuluje tak výrobu a zaměstnanost.
- inflace mění strukturu spotřeby. Rychlejší růst cen základních životních potřeb (potraviny apod.) snižuje zdroje důchodů, použitelným na jiné výrobky a služby.
- vyšší inflace v zemi oproti zahraničí posiluje při pevných měnových kurzech dovozy, roste převaha nabídky nad poptávkou. Převaha zahraniční nabídky oslabuje podněty k ekonomickému růstu v zemi.
- inflace vytváří nejisté ekonomické prostředí, vnáší nejistotu do budoucího chování podniků a podnikatelů, zejména pak z hlediska jejich budoucích investičních záměrů apod.³²

³² BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*, s. 182-184.

6 Řešení inflace

V zásadě se jedná o určitá opatření proti inflaci, která přijímají země. Přijetím tzv. protiinflačních opatření chtějí dosáhnout snížení nákladů, které jsou spojeny s inflací a jejími důsledky, v této souvislosti se hovoří o protiinflační politice. Hlavními náklady jsou snížení objemu výroby a zvyšování nezaměstnanosti. Mezi základní opatření řadíme monetární restrikcí, fiskální restrikcí, odstranění očekávání a cenovou a mzdovou regulaci.

1) Monetární restrikce

- Jak vyplývá z názvu, jedná se o jakési peněžní omezení. Je hlavním nástrojem centrální banky (v České republice – Česká národní banka), v případě usilování o snížení agregátní poptávky).

2) Fiskální restrikce

- Týká se rozpočtového omezení. Příklad: v případě potřeby vláda sníží své výdaje, které představují vynaložené peníze na zabezpečení potřeb policie, zdravotnictví či vzdělávání, nebo naopak zvýší daně, což vede ke zvyšování cen, tudíž vláda nemusí snižovat své výdaje. Výsledkem je snížení agregátní poptávky, kdy klesá i cenová hladina, navíc v případě klesající zaměstnanosti a objemu produkce).

3) Odstranění očekávání

- Týká se setrvačné inflace, která je založena na inflačním očekávání domácností, firem a státu (ekonomické subjekty). Je důležité se tohoto inflačního očekávání zbavit, to má na starosti vláda společně s centrální bankou, jejichž úkolem je udržovat politiku, tak aby byla spolehlivá. Příklad: vláda společně s centrální bankou slíbí, že se sníží inflace. Pokud se inflace sníží, domácnosti, firmy či stát budou měnit svá inflační očekávání, pokud se však inflace nezmění, nedojde k odstranění očekávání.

4) Cenová a mzdová regulace

- Ceny a mzdy jsou udržovány relativně ve stejné hodnotě, nebo se mění působením určitých podmínek. Toto opatření není zrovna pozitivně vnímáno

např. v tržní ekonomice, jelikož dochází k omezení informační funkce cen, která představuje informace jak pro zákazníky, tak pro prodejce.³³

6.1 Řešení inflace v ČR (inflační cílování)

Cílování inflace představuje jeden ze čtyř typů systémů měnové politiky, přičemž tento systém slouží k plnění úkolů České národní banky (dále jen ČNB). Hlavní roli zde hraje inflační cíl či sérii cílů, které tvoří rozmezí pohybu míry inflace, z něhož by inflace neměla vybočovat. Tyto cíle jsou klíčové a centrální banka se snaží o jejich dosažení. Cíle jsou zveřejněny s dostatečným předstihem, tak aby s ním/nimi byla veřejnost seznámena.³⁴ ČNB společně s vládou tvoří předpoklad, proto aby cílování bylo úspěšné. Je nutné, aby názory těchto institucí nebyly rozdílné a nedocházelo k rozporům.³⁵

Mezi podstatné znaky cílování patří jeho střednědobý charakter, používání předpovědí hodnot míry při rozhodování o nastavení inflačního cíle a také již zmíněné zveřejnění těchto cílů. Bankovní rada, která představuje nejvyšší řídicí orgán ČNB, při svých rozhodnutích v oblasti měnové politiky posuzuje poslední uvedené, resp. nejnovější předpovědi. Přitom se snaží předejít rizikům, která by vedla k naplnění předpovědí. Na základě těchto předpovědí se následně Bankovní rada rozhoduje, zda a jakým způsobem je třeba nastavit nástroje měnové politiky.³⁶

Jeden z hlavních cílů ČR je také splnění tzv. maastrichtských konvergenčních kritérií, která umožňují vstup do eurozóny resp. přijetí společné měny eura. Jsou to kritéria cenové stability, stavu veřejných financí, účasti mechanismu směnných kurzů a kritérium konvergence úrokových sazeb.

ČR již několik let usiluje o to, aby byla dostatečně připravena na tento závažný krok, tedy vstup do eurozóny, který bude mít vliv na celou společnost. V současnosti splňuje pouze kritérium konvergence úrokových sazeb, které nám říká, že během 1 roku

³³ Srov. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie*, s. 148-149.

³⁴ Srov. KLOUDOVÁ, Jitka. *Makroekonomie I*, s. 148.

³⁵ Srov. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*, s. 109.

³⁶ Srov. Česká národní banka. Cílování inflace v ČR - Česká národní banka [online]. 2003-2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html.

nesmí být přesazena hodnota o více než 2 procentní body v oblasti dlouhodobých úrokových sazeb.

Kritérium cenové stability je v rámci této práce nejdůležitější, jelikož jeho podstatou je právě inflace. Říká nám: míra inflace nesmí přesahovat 1,5 procentního bodu průměrné inflace 3 zemí s nejnižší inflací, a to v době jednoho roku. Což ČR nesplňuje z důvodů zvýšení snížené sazby DPH, ke které došlo v roce 2012. Pokud se však míra inflace bude v následujících letech pohybovat ve stupni mírné závažnosti, bude toto kritérium splněno. Ovšem není vyloučeno, že nedojde k opakovaným změnám v oblasti nepřímých daní, či spotřebitelských cen, což by vedlo opět k nesplnění. Nyní jsou však tyto názory předčasné a lze o nich jen spekulovat.

Kritérium stavu veřejných financí a účasti v mechanismu směnných kurzů představují pro ČR nejslabší, neboli nejhůře dosažitelná kritéria. Od roku 2009 je ČR považována za zemi, která dosahuje nadměrného deficitu, což znemožňuje splnění prvního kritéria. Jelikož se ČR dosud nepodařilo vstoupit do Evropského měnového systému II, není možné plnění kritéria účasti v mechanismu směnných kurzů. Poté co ČR vstoupí do systému, bude možné stanovit centrální paritu koruny vůči euru.³⁷

I přesto, že se v současnosti ČR nedaří kritéria plnit, je povinna podnikat kroky k tomu, aby se jí to co nejdříve podařilo. Termín, který se stane pro ČR klíčový, je v rukou samotné země, záleží jen na připravenosti, resp. jak moc je česká ekonomika sladěna s ekonomikou eurozóny.

³⁷ Srov SPOLEČNÝ DOKUMENT MINISTERSTVA FINANCÍ ČR A ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY SCHVÁLENÝ VLÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY NA JEJÍM ZASEDÁNÍ DNE 20. PROSINCE 2012. . *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s Eurozónou* [online]. [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/vyhodnoceni_maastricht_2012.pdf.

PRAKTICKÁ ČÁST

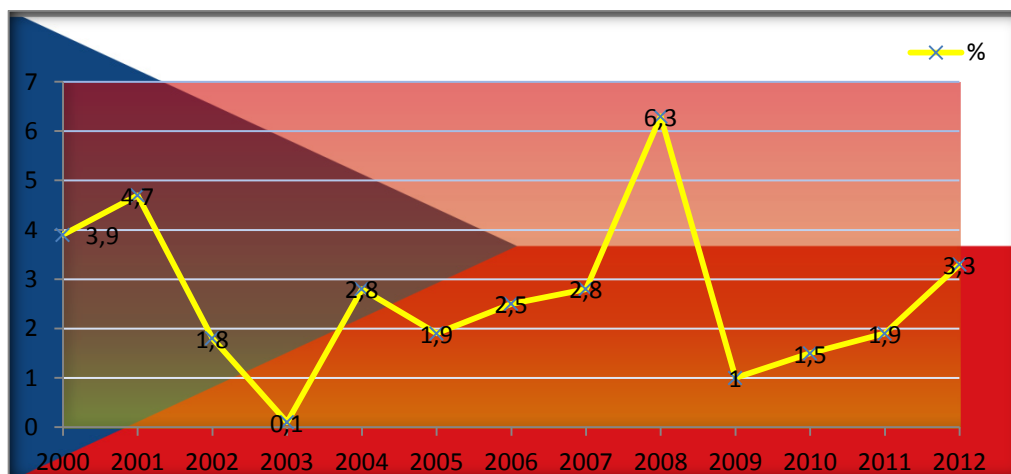
7 Vývoj inflace v ČR a ve vybraných zemích EU

Cílem této části práce je provést komparaci neboli srovnání vývoje míry inflace v ČR s vybranými státy EU, a to s Maďarskem, Německem, Polskem a Slovenskem v období 2000 - 2012. Než se zaměřím na samotnou komparaci, je důležité poznat a uvědomit si, jak se inflace vyvíjela v ČR. To je základem pro další zkoumání a hledání různých odlišností a souvislostí právě s vybranými zeměmi. Jmenované státy jsem si vybrala proto, že jsou našimi sousedy, a zároveň vstoupily do EU ve stejném roce jako ČR. Stalo se tak roku 2004, s výjimkou Německa, které bylo jedním ze zakládajících států EU. Německo má velmi podobný vývoj ekonomiky jako ČR, resp. z důvodů ekonomické provázanosti jako reálného obchodního partnera, má vývoj ekonomiky v Německu velký vliv na vývoj naší ekonomiky.

7.1 Vývoj inflace v ČR

Z teoretického hlediska byl vývoj inflace v ČR popsán již v kapitole 1.2, str. 9. Nyní lze tento vývoj pozorovat v grafické podobě, kde můžeme vidět „skoky“, ke kterým v průběhu let 2000 – 2012 došlo.

Procentuální vyjádření míry inflace v jednotlivých letech lze vidět na grafu níže.

Graf 4 – Míra inflace v ČR (2000 – 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: ČSÚ.

Roční míra inflace byla v roce 2000 v porovnání s ostatními roky relativně vysoká, činila 3,9 %, přesto však, z hlediska závažnosti, spadala do mírné inflace. Hlavní kritérium představovaly spotřebitelské ceny (ceny, s nimiž se denně setkáváme, př. ceny pohonných hmot, ceny potravin,...), které v první polovině roku 2000 mírně rostly. Bylo to způsobeno akcelerací meziročního zvyšování cen, které byly přibližně stejné nebo se měnily na základě jistých pravidel, resp. regulační ceny. V druhé polovině roku 2000 došlo k úplnému ustrnutí meziroční inflace, a to jak na straně spotřebitelských cen, tak na straně čisté inflace. Následně však veškeré výrobky, resp. komodity, které jsou součástí spotřebního koše, cenově lišily ve smyslu, že u některých docházelo k nárůstu jejich ceny, u jiných naopak k poklesu.

Rok 2001 představoval oproti roku 2000 nárůst míry inflace, a to na 4,7%. Začátkem roku docházelo opět k ustrnutí inflace. V tomto případě se to však netýkalo jen meziroční, ale také meziměsíční inflace. Docházelo k opačnému vývoji ve vztahu čisté inflace (pokles) – meziroční regulované ceny (růst). V oblasti světových trhů, které představují dané místo ve všech koutech světa, kde se projevuje vztah poptávky – nabídky, docházelo k poklesu cen surovin. To vedlo ke snižování cen zejména v oblasti průmyslu, resp. týkající se ropy či zemního plynu. Druhá polovina roku představovala razantní zpomalení tempa inflace, a to díky vývoji kurzu koruny vůči euru.

V roce 2002 byla míra inflace relativně nízká - 1,8 %. Což bylo způsobeno zejména díky nízkým cenám pohonných hmot, neboť ceny ropy ve světě byly nízké, dále díky nižším cenám potravin, dovozním cenám a také zpomalení kurzu koruny. Za zajímavou skutečnost můžeme považovat též nižší ceny zahraničních pobyků.

Rok 2003 byl rokem, kdy se inflace měnila v deflacii. Stalo se tak během prvního čtvrtletí tohoto roku. Hlavní příčinou deflace byly klesající ceny ve vybraných sektorech spadajících do spotřebitelského koše, jednalo se o ceny potravin, nealkoholických nápojů, odívání, obuvi, vybavení bytového zařízení, vybavení domácností a telekomunikace.

Roku 2004 vstoupila ČR do EU, což byl velice zásadní krok pro náš stát, ale na samotnou inflaci to nemělo nijak zvláštní vliv. Co se týče spotřebitelských cen,

docházelo k jejich nárůstu, hlavní příčinou byly nepřímé daně, resp. spotřební daň a DPH. Významně ovlivňovaly rostoucí regulované ceny, ceny pohonných hmot a také suroviny, se kterými nelze obchodovat.

V roce 2005 se inflace vychylovala od cílového pásma. Vyskytovala se pod hranicí 2 % (1,9 %), což bylo vychýlení o více než 1 procentní bod méně než v předchozím roce. Spotřebitelské ceny klesaly ve všech směrech inflace, jak v oblasti vnitřní, tak i vnější, kde se to týkalo zejména posílení kurzu koruny. V druhé polovině roku se míra inflace pomalu zvyšovala, přesto se jí však nepodařilo začlenit zpět do cílového pásma.

V roce 2006 míra inflace činila 2,5 %. V prvním čtvrtletí docházelo ke zvyšování, z čehož vyplývá, že rostly také ceny spotřebitelské. Klíčovou roli hrála cena energie, paliv a vody, nejvíce působící na oblast bydlení, což nejvíce pociťovali lidé, při měsíčních platbách za tyto atributy.

Rok 2007, který nepředstavoval žádné významné změny, žádné zvláštní výkyvy v oblasti spotřebitelských cen nebyly zaznamenány.

Nejvyšší míra inflace dosažená během sledovaného období činila 6,3 %. Rok 2008 tedy představuje skutečnost, že došlo k velmi zřetelnému přesahu pásma inflačního cíle, z čehož vyplývá, že se ocitla nad hranicí předem zvolené úrovně tolerance. Rychlým tempem rostly spotřebitelské ceny, především v oblasti energie, potravin, mj. se zde objevovaly také důsledky plynoucí z vybraných reformních zajištění.

Oproti roku 2008 došlo v roce 2009 k výraznému poklesu míry inflace, a to na hodnotu 1 %. Bylo to způsobeno zejména tím, že se reformní zajištění, ke kterým docházelo v předchozím roce, uklidnila.

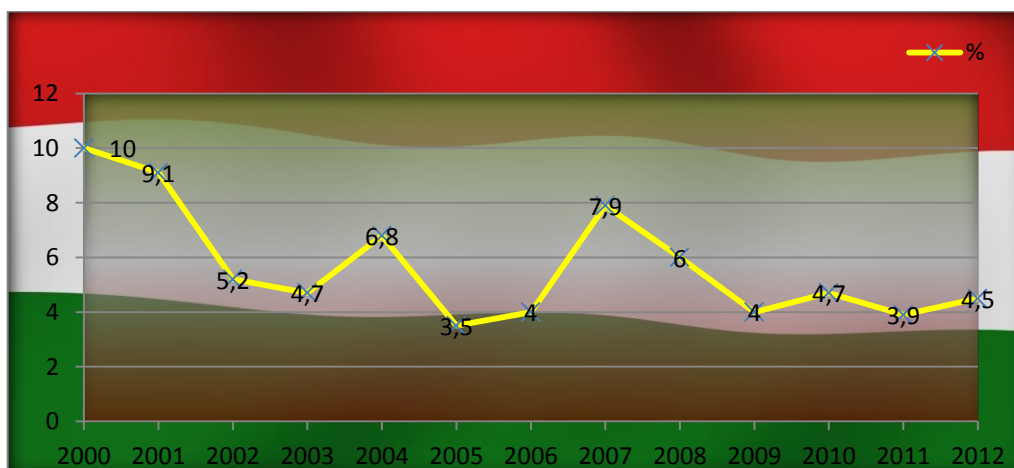
Vývoj inflace během let 2010 a 2011 byl poměrně nevýrazný, míra inflace zůstávala na stejné úrovni. V rámci těchto dvou let docházelo ke kolísání mezi inflačním cílem (v roce 2010 – 2 %). Nejdříve se míra inflace nacházela pod dolní hranicí pásma, následně se dostala do inflačního cíle. Podobně tomu bylo i roku 2011.

V loňském roce činila míra inflace 3,3 %. V prvním čtvrtletí roku se pohybovala vysoce nad cílem ČNB, což bylo zapříčiněno zvýšením DPH, dále pak zvyšujícími se cenami potravin, včetně cen regulovaných. Naopak ceny surovin, které byly dováženy ze světa působily jako faktor snižující inflaci, a to z důvodu oslabení kurzu koruny. Postupem roku docházelo následně ke snižování cen potravin a také „utichly“ negativní ohlasy týkající se DPH.³⁸

7.2 Vývoj inflace v Maďarsku

V minulých letech patřilo Maďarsko mezi země, které byly označovány za nejen hospodářsky, ale také ekonomicky rozvinuté. A to i přesto, že inflace se pohybovala na relativně vysoké úrovni a dokonce se dostala do stavu hyperinflace. Hlavní příčinou hyperinflace bylo zavedení nové, a zároveň současné národní měny forintu, což bylo nezbytností, jelikož předchozí měna (Pengö) rychlým tempem ztrácela svou hodnotu.³⁹

Na grafu níže lze pozorovat vývoj inflace ve sledovaném období 2000 – 2012.

Graf 5 – Míra inflace v Maďarsku (2000 – 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/eu-svet/svetove-makroukazatele/inflace/>.

³⁸ Srov. Česká národní banka. *Měnověpolitické publikace - Zprávy o publikaci – Česká národní banka* [online]. 2003-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/

³⁹ Srov. *Hyperinflace v Maďarsku. Průvodce- Budapešť* [online]. [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.pruvodce-budapest.cz/hyperinflace.html>.

Roky 2000 a 2001 představují roky s nejvyšší mírou inflace v Maďarsku, kterou bylo možné zaznamenat během sledovaného období. V roce 2000 se inflace ocitla na hranici mírné až pádivé inflace, což vypovídalo o tom, že se ekonomika neubírá pozitivním směrem. Důvodem byla zejména vysoká cena ropy.

Během následujících 3 let docházelo k poklesu míry inflace. V druhé polovině roku 2001 došlo k dezinflaci, o které mluvíme až do roku 2003. Důvodem byly opět ceny potravin, avšak s tím rozdílem, že se jednalo o ceny tzv. nezpracovaných potravin (potraviny, které jsou původní, nedochází k jejich změně v oblasti technologií – balené, chlazené, krájené,...). V roce 2002 se situace relativně usměrnila a míra inflace klesla na 5,2 % snížily se ceny nezpracovaných potravin, včetně pohonných hmot. Druhá polovina roku 2003 představovala konec dezinflace a inflace následně začala růst. Tento růst zapříčinilo více faktorů. Mezi ně můžeme zařadit znehodnocení národní maďarské měny, forintu, a rekordní růst cen potravin, konkrétně zeleniny a ovoce.

Rok 2004 je charakteristický vstupem Maďarska do EU. Příčinou nárůstu inflace (o 1,6 procentního bodu) byl růst nepřímých daní. Je zajímavé zmínit, že naproti tomu ceny nezpracovaných surovin zcela ustrnuly, resp. stagnovaly, což můžeme chápat jako protiinflační krok.

V roce 2005 přišla další vlna dezinflace a inflace se pohybovala na nejnižší hranici sledovaného období, tj. na hodnotě 3,5 %. V důsledku toho docházelo k posílení směnného kurzu, a na druhé straně byla oslabena konkurence.

Výše míry inflace v roce 2006 byla 4 %, což byla jedna z nejnižších. Snížení bylo způsobeno poklesem DPH, avšak pouze v první polovině roku. V druhé polovině roku došlo k výraznému rostoucímu trendu v oblasti cen (potraviny, energie), také byla zaznamenána deprecie směnného kurzu forintu.

V roce 2008 docházelo k omezování opatření, která bránila růstu inflace, resp. protiinflačním opatření. Bylo to způsobeno zhoršováním inflačního prostředí, které bylo zapříčiněno zejména domácnostmi.

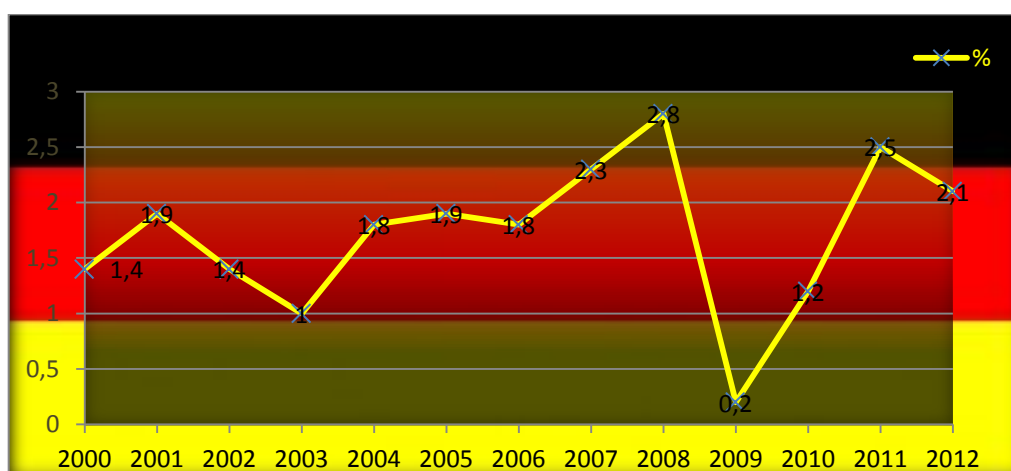
Rok 2009 se prolínal do roku 2010 z hlediska nepřímých daní. Na vývoj inflace přímo působily DPH a spotřební daň, což bylo jádrem negativních daňových dopadů na celou společnost.⁴⁰

Září roku 2012 zaznamenalo největší nárůst inflace, který Maďarská národní banka nepamatovala již řadu let. Měsíční míra inflace se vyšplhala na rekordních 6,6 %. Základem takového zvýšení byly převážně ceny pohonných hmot, potravin a v neposlední řadě také zvýšení spotřební daně.⁴¹

7.3 Vývoj inflace v Německu

Německo je stát sám o sobě ekonomicky velmi silný a má bohatou minulost. A to nejen v oblasti politiky a ekonomických záležitostí, ale také v případě samotné inflace. Německo je velmi známé tím, že v období první světové války se ocitlo ve stavu hyperinflace, která se vyznačuje nejvyšším stupněm závažnosti..

Vývoj míry inflace v letech 2000 – 2012 lze vidět níže.

Graf 6 – Míra inflace v Německu (2000 – 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/eu-svet/svetove-makroukazatele/inflace/>.

⁴⁰ Srov. MAGYAR NEMZETI BANK. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 1998-2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: http://www.mnb.hu/Root/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_inflacio_hu.

⁴¹ Srov. Finance.cz. *Maďarská inflace v září stoupla na čtyřleté maximum 6,6 procenta* – Finance.cz [online]. 2000-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/367311-madarska-inflace-v-zari-stoupla-na-ctyrylete-maximum-6-6-procenta/>.

Podle průzkumu všech sledovaných zemí lze říci, že právě Německo je typické relativně stejných tempem vývoje inflace během sledovaného období. V letech 2000 a 2002 dosahovala stejné výše, což v ostatních sledovaných státech zaznamenáno nebylo. Rok 2002 byl pro Německo významný, jelikož přijalo měnu euro. Dopad na inflaci nebyl tak silný, i když ceny služeb a zboží rostly. K ovlivnění cen docházelo také ze strany energetických daní a cen tabáku.⁴²

V letech 2004, 2005 a 2006 docházelo k poměrně stejnému růstu cen pro spotřebitele. Nešlo však o nijak výrazné zvyšování, což také vypovídalo o samotné míře inflace, která se v těchto letech pohybovala v rozmezí 1,8 – 1,9 %.

Na výši inflace měla v roce 2007 největší vliv cena energie, která byla velice vysoká. V porovnání s rokem 2006 se cena, kterou němečtí obyvatelé platili za spotřebu energie, a to nejen ve svých domácnostech, zvýšila o celých 3,9 %. Do ceny samozřejmě nebyly zahrnuty náklady, které souvisí se samotnou výrobou zdroje energie. Ty se meziročně zvýšily dokonce o 6,8 %. Dalším dopadem bylo také zvýšení sazby DPH, kde došlo k navýšení o 3 % (19 %).⁴³

Nejvyšší inflace za posledních 14 let byla v roce 2008, kdy dosáhla „rekordních“ 2,8 %, což je samozřejmě zanedbatelná výše s porovnáním se Slovenskem, kde v roce 2000 činila míra inflace 12,2 %. Avšak na Německo to mělo velký dopad.

Vývoj inflace v Německu roku 2009 byl charakteristický zejména poklesem ceny pohonných hmot, zejména benzínu. To bylo zcela jistě pozitivní zjištění, jelikož cena benzínu se v posledních letech stále zvyšovala a ke snížení docházelo zcela

⁴² Srov. DEUTSCHE BUNDESBANK Eurosystem. *Deutsche Bundesbank - Geschäftsbericht* [online]. 2012[cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.bundesbank.de/Navigation/DE/Veroeffentlichungen/Geschaeftsberichte/geschaeftsberichte.html>.

⁴³ Srov. IHNED.cz. *V Německu byla loni nejvyšší inflace za 13 let | byznys.ihned.cz* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-22772770>.

výjimečně. Bylo to způsobeno zejména snížením ceny ropy, která představuje hlavní surovinu pro výrobu samotných pohonných hmot.⁴⁴

V roce 2011 představoval absolutní obrat oproti roku 2009, inflace byla ovlivněna naopak vysokým nárůstem cen ropy, což pro samotné spotřebitele nebylo přijatelné. Nebyl to však jediný faktor působící na inflaci, velké zastoupení zde měla také cena energie, s níž spojené náklady prudce vzrostly. Druhá polovina roku již zaznamenala očekávané zpomalení růstu cen.⁴⁵

V srpnu loňského roku se výše míra inflace zvýšila, a to dokonce v takovém rozsahu, že dosahovala horního limitu, který stanovila Evropská centrální banka. Působila tedy jako strop cenové stability.⁴⁶

7.4 Vývoj inflace v Polsku

V Polsku byla stejně jako v Maďarsku a Německu zaznamenána hyperinflace. V roce 1989 se míra inflace pohybovala na velmi vysoké úrovni, což bylo dopadem dozívajícího socialismu, který byl typický nedostatky v ekonomice. Docházelo k neustále se opakujícím reformám, které však neměly pozitivní vliv na celkový vývoj. Tudiž bylo zřejmé, že míra inflace se nesníží a koncem roku 1989 přerostla v hyperinflaci. Avšak začátkem roku 1990 se situace rychle zlepšila, ba dokonce došlo ke zrušení přidělového systému zboží, který byl typický pro valnou většinu zemí.⁴⁷

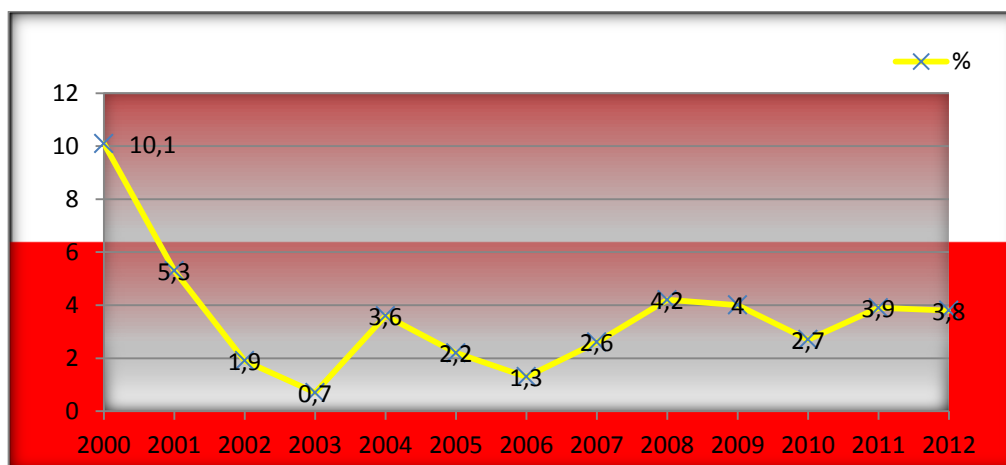
⁴⁴ Srov. RESPEKT.cz. *Inflace, nezaměstnanost, Kalousek a šrotovné | Audit Jana Macháčka - Respekt.iHNed.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://respekt.ihted.cz/audit-jana-machacka/c1-36693630-inflace-nezamestnanost-kalousek-a-srotovne>.

⁴⁵ Srov. DEUTSCHE BUNDESBANK Eurosystem. *Deutsche Bundesbank - Geschäftsbericht* [online]. 2012 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.bundesbank.de/Navigation/DE/Veroeffentlichungen/Geschaeftsberichte/geschaeftsberichte.html>.

⁴⁶ Srov. PATRIA ONLINE. *Inflace v Německu v srpnu překvapivě zrychlila až na limit ECB - Patria.cz* [online]. 1997-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2137780/inflace-v-nemecku-v-srpnu-prekvapive-zrychlila-az-na-limit-ecb.html>.

⁴⁷ Srov. Poučení z polské transformace. *Finance a úvěr*. 2001, č. 4, s. 233. Dostupné z: http://journal.fsv.cuni.cz/storage/285_004_217_233.pdf.

Grafické znázornění vývoje inflace v Polsku je zaznamenáno níže.

Graf 7 – Míra inflace v Polsku (2000 – 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/eu-svet/svetove-makroukazatele/inflace>.

Rok 2000 se z hlediska makroekonomického vývoje nezačal vyvíjet v pozitivním směru. Míra inflace dosáhla nejvyšších hodnot během sledovaného období a dosahovala pádivého stupně závažnosti inflace (10,1 %). Tento vývoj byl následkem roku 1999, kdy docházelo k velkým nabídkovým šokům týkající se zejména cen paliv, tedy ropy, plynu a benzínů, se kterými se obchodovalo na světových trzích, včetně cen potravin.

Během následujících 3 let došlo k výraznému poklesu inflace, kdy v roce 2003 se míra inflace ocitla pod hranicí 1 % (0,7 %). Mezi hlavní příčiny tohoto poklesu řadíme: pokles cen potravin, ale i růst přidané hodnoty v oblasti průmyslu a služeb. Pokles v roce 2001 byl následkem snižování cen potravin, včetně sezónních potravin a nápojů, dále ceny paliva a také apreciace (zhodnocení) kurzu zlatého vůči americkému dolaru.

Následující rok – 2004, lze z hlediska inflace rozdělit na 2 poloviny, kdy první polovina byla ovlivňována zejména nabídkovými faktory, které byly způsobeny růstem nákladů, růstem cen potravin a ropy. Pro druhou polovinu byly naopak typické poptávkové faktory, které jsou spojeny s trhem, ale také monetární a fiskální politikou. Důležité je také zmínit vstup Polska do EU, což mělo opět vliv na růst potravin, mj. mléčných výrobků a masa, ale také změny nepřímých daní.

Během let 2005, 2007 a 2010 se míra inflace pohyboval v rozmezí 2,2 – 2,7 %. V roce 2005 došlo oproti loňskému roku ke snížení cen stejného typu surovin, tj. jednalo o mléčné výrobky a také oblast cukrářských výrobků a tuků. V roce 2007 se zvyšovaly ceny zboží a služeb, ale také ceny zpracovatelského průmyslu, což následně vedlo ke zvýšení indexu výrobních cen.

Pro rok 2008 byla klíčová zejména cena pohonných hmot, která ovlivnila růst inflace oproti předchozímu roku. V důsledku toho, došlo v první polovině roku k nárůstu cen ropy na světových trzích, která v druhé polovině následně klesala. Vzhledem k tomu, že většina zboží byla dovážena právě ze zemí, které oplývají nízkými náklady potřebných na výrobu, jejich ceny se snižovaly. Ceny plynu a energie však opět rostly.

V roce 2011 míra inflace činila 3,9 %, což zapříčinilo nejen zvyšování cen potravin a energie, což bylo způsobeno devalvací polského zlotého, přímým dopadem stálo zvýšení sazby DPH, ke kterému v daném roce došlo.

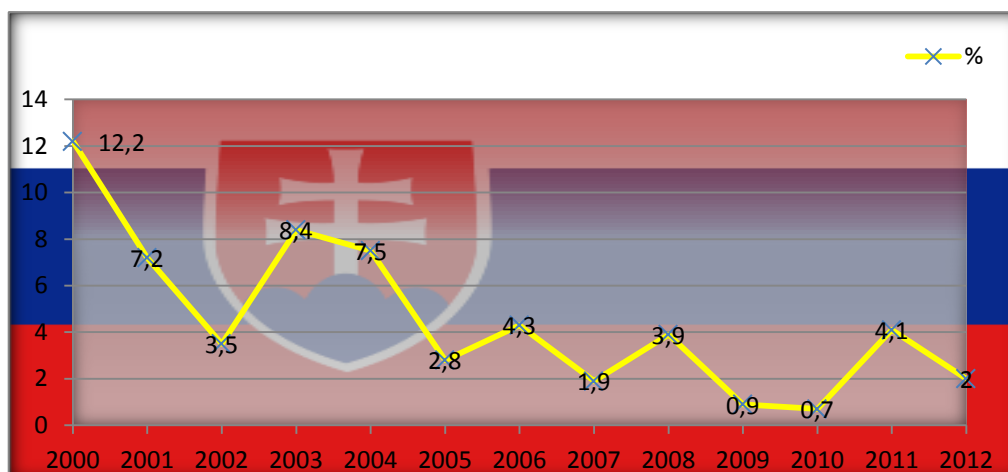
Naproti tomu v roce 2012 došlo ke snížení sazby DPH, avšak výši inflace to nijak zvláště neovlivnilo.⁴⁸

7.5 Vývoj inflace na Slovensku

Slovensko, je země, která je našim blízkým sousedem. I přesto se vývoj inflace v jednotlivých letech lišil, někdy i výrazně. Je tedy zřejmé, že nezáleží na tom, v jaké poloze světa se jednotlivé země nacházejí, míra inflace je zkrátka makroekonomický ukazatel, který je determinován jednotlivými kritérii specifickými právě pro danou zemi.

⁴⁸ Srov. NBP. *Narodowy Bank Polski - Internetowy Serwis Informacyjny* [online]. 1998-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji.html.

Níže lze pozorovat vývoj míry inflace za posledních 12 let.

Graf 8 – Míra inflace ve Slovensku (2000 – 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z SUSR.

Mezi hlavní faktory působící na inflaci v roce 2000 řadíme cenu energie, ale také neustále rostoucí cenu ropy, což se projevovalo zejména na ceně pohonných hmot. Protiinflační opatření byla tvořena ze strany domácí konkurence, která vedla ke snížení spotřebitelských cen. Celková míra inflace, která dosáhla 12,2 %, byla ovlivněna 2 skutečnostmi, a to: došlo k razantnímu nárůstu regulovaných cen (více než 16 %), a v druhé řadě zanikly vydané úřední úpravy.

Roky 2001 a 2004 představovaly poměrně stejný vývoj inflace, což je také patrné z grafu č. 8. Pro rok 2001 je charakteristické zejména snížení spotřebitelských cen ve všech sektorech spotřebního koše (potraviny, odívání, nájemné,..). Podobně tomu bylo také v roce 2004.

Také roky 2002 a 2008 se vyvíjely relativně stejným směrem. V roce 2002 činila výše míry inflace 3,5 %, rok 2008 se lišil jen o 0,4 %, tudíž 3,9 %. Rok 2002 nebyl ničím výjimečný, avšak rok 2008 představoval pro Slovensko velký ekonomický pokrok. Slovensko požádalo o vstup do eurozóny, tedy o přijetí společné měny eura. Podařilo se mu splnit veškeré podmínky umožňující vstup (konvergenční kritéria).

Rok 2003 byl typický rychlým růstem regulovaných cen (ceny energie), ale také spotřebních daní, včetně změny DPH. Zajímavý však byl fakt, že právě úřední

úpravy, tedy úpravy administrativní, měly přímý a velice silný vliv na zvyšující se spotřebitelské ceny (více než 75 %).

Od roku 2005 bylo hlavním posláním Slovenské národní banky konkretizace strategie inflačního cílování, prostřednictvím měnového programu. Hlavním cílem bylo stanovit hodnotu, která bude vystihovat právě vývoj inflace. Následně byly stanoveny cíle meziroční inflace pro roky 2005 – 2008, měřené pomocí indexu spotřebitelských cen. Pro prosinec 2005 ve výši 3,5 % $\pm 0,5$ procentního bodu, 2006 pod 2,5 %, pro roky 2007 a 2008 méně než 2 %, tyto hodnoty byly určeny z důvodů splnění konvergenčního kritéria cenové stability.

Z ekonomického hlediska a hospodářského působení představovaly roky 2009 a 2010 velmi pozitivní vývoj inflace, jelikož se držela na nejspodnější hranici a dosahovala méně než 1 %.⁴⁹ Rok 2009, jakožto rok vstupu do již zmiňované eurozóny, byl typický nárůstem cen v oblasti potravin, nealkoholických nápojů, ale ceny klesaly i v rámci kulturního či rekreačního vyžití. Naopak ceny zdravotnické péče či základních zdrojů obživy (voda, elektřina, plyn) se rapidně zvyšovaly.⁵⁰

V roce 2011 se tempo růstu míry inflace opět zrychlilo a inflace dosahovala hodnoty 4,1 %. To bylo zapříčiněno růstem ceny ropy, ale také nově zavedenými poplatky a zvýšením daní, jinak řečeno fiskální konsolidace neboli nové rozpočtové, resp. daňové úpravy.⁵¹

⁴⁹ Srov. NÁRODNÍ BANKA SLOVENSKA Eurosystem. *Výročná správa* - www.nbs.sk [online]. 2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/vyrocnna-sprava>.

⁵⁰ Srov. IHNED.cz. *Inflace na Slovensku podle metodiky EU je nejnižší za posledních 18 měsíců* | byznys.ihned.cz - *Zpravodajství* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-krize/c1-36747260-inflace-na-slovensku-podle-metodiky-eu-je-nejniže-za-poslednich-18-mesicu>.

⁵¹ Srov. NÁRODNÍ BANKA SLOVENSKA Eurosystem. *Výročná správa* - www.nbs.sk [online]. 2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/vyrocnna-sprava>.

7.6 Komparace vývoje inflace v ČR a ve vybraných zemích EU

Na základě výše uvedených grafů je zřejmé, že Německo je zemí, která oproti ostatním zkoumaným zemím dosáhla celkově nejnižší výše míry inflace. Svědčí o tom relativně stejný vývoj, kde nejdůležitějším kritériem je fakt, že během zkoumaného období nepřesáhla hranici 3 %. Negativní faktorem však může být jeho postavení v letech 1914 – 1923, kdy došlo k silné hyperinflaci. Na druhé straně tento jev byl zaznamenán i v Maďarsku a Polsku, avšak na základě samotné výše inflace si Německo počínalo nejlépe.

Nejvyšší inflace byla zaznamenána v roce 2000 na Slovensku, kdy se ocitla v druhém stupni závažnosti (pádívá závažnost). Hlavní příčinou byly ceny pohonných hmot a energie. V ČR byla v roce 2003 naopak nejnižší zjištěná výše míry inflace 0,1 % za sledované období 2000 – 2012, bylo to způsobeno tím, že došlo k přechodu do stavu dezinflace.

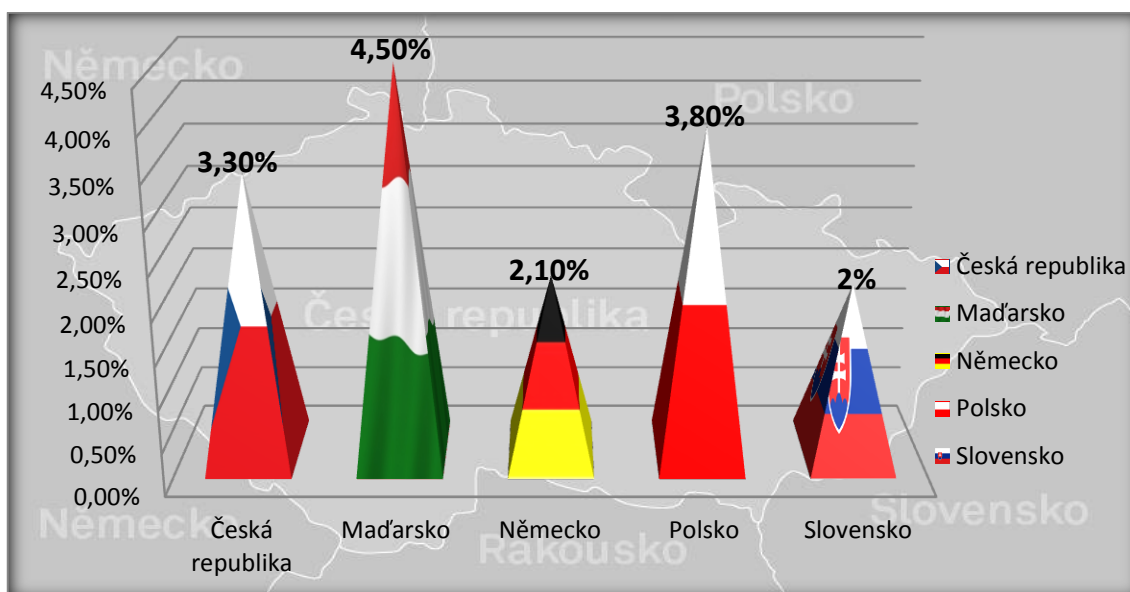
Jak z grafu, tak z tabulky je zřejmé, že míra inflace v Německu a na Slovensku v loňském roce byla na nejnižší hranici v rámci pěti sledovaných zemí. V Německu to bylo zapříčiněno zejména poklesem cen v oblasti rekreologie, resp. cen zájezdů a také ceny benzínu, naopak nejhůře si počínalo Maďarsko.

Tab. 3 – Míra inflace 2012

Země	2012
Česká republika	3,30%
Maďarsko	4,50%
Německo	2,10%
Polsko	3,80%
Slovensko	2%

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/vyhodnoceni_maastricht_2012.pdf.

Hodnoty uvedené v tabulce jsou zaznamenány v grafu, kde můžeme lépe pozorovat a porovnávat právě dané rozdíly ve vývoji inflace.

Graf 9 – Míra inflace 2012

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/vyhodnoceni_maastricht_2012.pdf.

Na komparaci se lze dívat z různých hledisek, přičemž u inflace považují za velice zajímavé použít tzv. konvergenční kritéria (viz výše). Na základě těchto kritérií lze zjistit, zda dané země plní kritéria potřebná pro přijetí společné měny EU. Z podstaty této práce je nejdůležitějším kritériem, kritérium cenové stability, které pojednává o samotné inflaci a na jehož základě lze porovnat, zda dané země ve vybraných obdobích toto kritérium plnily.

Plnění konvergenčních kritéria cenové stability (2006, 2009, 2012)

Pro měření míry inflace, v rámci plnění kritéria cenové stability slouží tzv. harmonizovaný index spotřebitelských cen. Na jehož základě lze posoudit, zda země kritérium plní či nikoliv. Základ tvoří 3 země EU, které dosáhly v daném roce nejnižší hodnoty míry inflace, resp. jejich průměr. Následně se k těmto hodnotám přičte 1,5 procentního bodu, z čehož získáme danou míru inflace. Pro porovnání jsou záměrně zvoleny roky 2006 (všechny země již byly členy EU), 2009 (zasáhla ekonomická krize) a 2012 (aktuální).

1) Česká republika

2006

ČR se podařilo v rozmezí let 2005 – 2006 toto kritérium **plnit**. Výše pro plnění cíle ČNB byla stanovena na 3 %, ČR se podařilo dosáhnout hodnoty 2,4 %.

2009

Rok 2009 je charakteristický ekonomickou krizí, která měla vliv na celý svět. I přesto se však ČR podařilo **plnit** dané kritérium. Na plnění měla velmi silný vliv dezinflace (harmonizovaný index spotřebitelských cen činil – 0,6 %).

2012

V období let 2011 – 2012, ČR **neplnila** kritérium cenové stability. Jelikož výše harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (3,5 %) přesáhla hranici inflačního cíle ČNB, který byl od roku 2010 stanoven na 2 %. Hlavním důvodem neplnění tohoto kritéria byl růst zvýšení jedné z nepřímých daní, konkrétně snížené sazby DPH.⁵²

2) Maďarsko

2006

Kritérium cenové stability **neplnilo**. Hodnota průměrné míry inflace činila 3,5 %, tudíž slabě přesahovala stanovenou referenční hodnotu, která byla stanovena ve výši 2,8 %.⁵³

2009

Kritérium **nebylo plněno**, jelikož výše průměrné inflace dosahovala 4 %. Důvodem bylo opět zvýšení nepřímých daní, přesněji DPH.

2012

V roce 2012 se Maďarsku **nepodařilo plnit** kritérium pro přijetí společné měny EU, jelikož její výše harmonizovaného indexu spotřebitelských cen dosahovala 4,3 %,

⁵² Srov. Zavedení eura v České republice. *Plnění maastrichtských kritérií (Zavedení eura v České republice)* [online]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter_388.html.

⁵³ Srov. *Konvergenční zpráva: Prosinec 2006*. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2006. ISSN 1725-9592. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr200612cs.pdf>.

tudíž výrazně přesahovala stanovenou výchozí (referenční) hodnotu, která byla ve výši 3,1 %. Docházelo ke zvyšování cen, což bylo zapříčiněno zvyšující se sazbou DPH.

3) *Německo* – jeden ze základajících států EU, se stalo členem eurozóny již v roce 1998, kdy přijalo společnou měnu euro. Tudíž Německo je státem, který splňoval veškerá kritéria již od počátku sledovaného období.

4) *Polsko*

2006

Polsko v roce 2000 **neplnilo** kritérium, což znemožňovalo jeho vstup do eurozóny. Výše míry inflace dosahovala 1,2 %, což bylo hluboko pod hranicí stanovené referenční hodnoty (2,8 %). Hlavním důvodem byl zejména relativně výrazný pokles spotřebitelských cen zaznamenaný již v minulosti. Míra inflace dosahovala ještě nižších hodnot.⁵⁴

2009

Oproti roku 2006 se inflace prudce zvýšila, tudíž se **nemohlo** spekulovat o **plnění** daného kritéria (4 %). Důvodů bylo hned několik, jednalo se o zvyšování cen potravin, energie, ceny elektřiny a plynu, ale také opětovné zvyšování v oblasti spotřebních daní.

2012

Neplnilo potřebná konvergenční kritéria, tudíž se nestalo členem eurozóny. Průměrná míra inflace za sledované období byla 4 %, tedy opět převyšovala hranici referenční hodnoty.

5) *Slovensko*

2006

Harmonizovaný index spotřebitelských cen, ve výši 4,3 %, zapříčinil **neplnění** daného kritéria. Oproti stanovené referenční hodnotě (2,8 %), se inflace vychylovala dosti výrazně.⁵⁵

⁵⁴ Srov. *Konvergenční zpráva: Prosinec 2006*. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2006. ISSN 1725-9592. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr200612cs.pdf>.

⁵⁵ Srov. *Konvergenční zpráva: Prosinec 2006*. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2006. ISSN 1725-9592. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr200612cs.pdf>.

2009

V tomto roce se Slovensku podařilo splnit všechna kritéria umožňující vstup do eurozóny, tudíž kritérium **plnila** a následně přijala také společnou měnu.⁵⁶

2012

Kritérium již **plní**.

V tabulce níže, jsou uvedeny již zmiňované hodnoty míry inflace. Země, které jsou již součástí eurozóny jsou zaznamenány v nulových procentních hodnotách, jelikož již nemají na plnění kritéria žádný vliv.

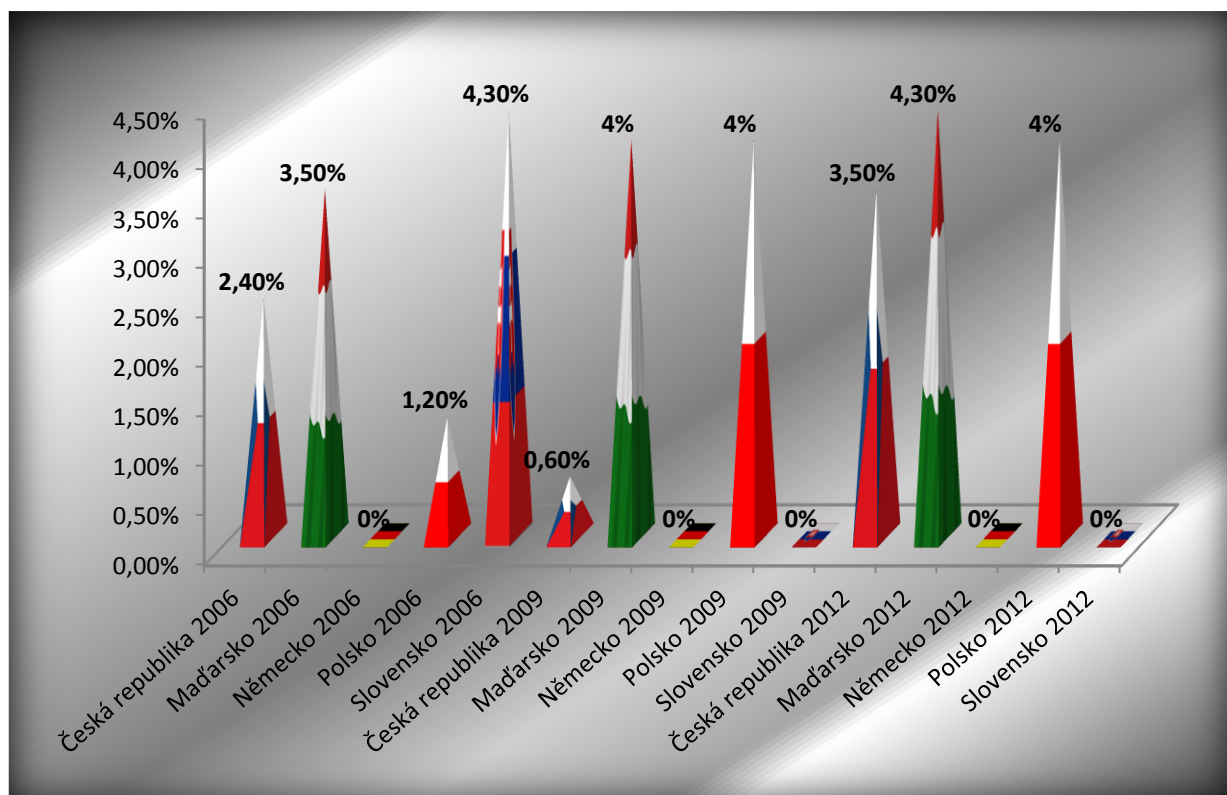
Tab. 4 – Harmonizovaný index spotřebitelských cen (2006, 2009, 2012)

Země	2006	
Česká republika 2006	2,40%	PLNÍ
Maďarsko 2006	3,50%	NEPLNÍ
Německo 2006	0%	PLNÍ
Polsko 2006	1,20%	NEPLNÍ
Slovensko 2006	4,30%	NEPLNÍ
Země	2009	
Česká republika 2009	0,60%	PLNÍ
Maďarsko 2009	4%	NEPLNÍ
Německo 2009	0%	PLNÍ
Polsko 2009	4%	NEPLNÍ
Slovensko 2009	0%	PLNÍ
Země	2012	
Česká republika 2012	3,50%	NEPLNÍ
Maďarsko 2012	4,30%	NEPLNÍ
Německo 2012	0%	PLNÍ
Polsko 2012	4%	NEPLNÍ
Slovensko 2012	0%	PLNÍ

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf.

⁵⁶ Srov. ZAVEDENÍ EURA.CZ. ZPRÁVA KOMISE KONVERGENČNÍ ZPRÁVA 2012 [online]. 2012 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf.

Z tabulky, resp. grafu je zřejmé, že Německo tento vývoj z hlediska ostatních zemí neovlivní, jelikož je součástí eurozóny od samotného počátku. Německo je svým způsobem specifické, jelikož ve valné většině všech porovnávaných kritérií vyjadřuje značné výkyvy. Proto je také zajímavé z hlediska pozorování odlišností a skutečností, které dané země v oblasti inflace spojují. Stejně tak i Slovensko již nemá žádný vliv na plnění kritéria.

Graf 10 – Harmonizovaný index spotřebitelských cen (2006, 2009, 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování, data z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf.

Z hlediska 3 porovnávaných zemí (ČR, Maďarsko, Polsko), kterým se dosud nepodařilo vstoupit do Evropského měnového systému II, si ČR v loňském roce při plnění kritéria cenové stability počínala nejlépe. I když hodnota míry inflace nedosáhla maximální odpovídající hranice umožňující vstup, byla k tomuto kroku nejbližší. Předpoklady následujících let vývoje konstatují jisté snížení míry inflace, které povede k plnění tohoto kritéria, avšak jedná se o pouhé odhady. Na druhé straně míra inflace v Maďarsku výrazně přesahovala povinnou referenční hodnotu, tudíž bylo dosažení daného kritéria nejvíce vzdálené. Příčinou byl opět růst nepřímých daní.

Kde na základě předchozích konstatování jsou to právě nepřímé daně, které mají vliv na plnění/neplnění daného kritéria.⁵⁷

⁵⁷ Srov. Zpráva komise: Konvergenční zpráva 2012. In: *COM(2012) 257 final*. Brusel: Evropská Komise, 2012. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf.

ZÁVĚR

Bakalářská práce pojednává o jednom z makroekonomických ukazatelů, jehož hlavní funkcí je určovat výši spotřebitelských cen, která působí nejen na ekonomiku země, ale také na každého jednotlivce. Hlavním předpokladem tohoto ukazatele, jsou peníze, které ve velké míře tento ukazatel ovlivňuje, tudíž lze usoudit, že se jedná o inflaci. Inflace je ovlivňována zejména 2 klíčovými faktory, což je poptávka a nabídka. Tyto faktory jsou důsledkem vyvolaným ekonomickými subjekty. Jelikož každý ze subjektů vytváří poptávku na trhu, která tvoří základ pro vytvoření odpovídající nabídky.

Teoretická část práce pojednává o samotném pojmu inflace, ze kterého lze vydedukovat veškeré spojitosti a souvislosti spočívající s tímto jevem. Jsou zde popsány hlavní důsledky, které jsou vyústěním samotné inflace a s nimi spojená úroveň závažnosti, která má 3 stupně, kdy nejhorší je definován jako hyperinflace. Tento stupeň závažnosti je charakteristický absolutním „úpadkem“ ekonomiky státu, který má negativní dopady na ekonomické subjekty. Hyperinflace byla dokonce zaznamenána ve 3 sledovaných zemích, a to v Maďarsku, Německu a Polsku.

Cílem bakalářské práce bylo provést analýzu inflace v ČR a ve vybraných zemích EU (Maďarsko, Německo, Polsko, Slovensko) v období let 2000 – 2012. Po celkovém shrnutí bylo zjištěno, že z hlediska výše míry inflace si nejlépe počínalo právě Německo, které bylo již od počátku dosti odlišné od ostatních zemí. Naopak země, která během sledovaného období zaznamenala nejhorší výsledek bylo Maďarsko. Samotná ČR si ve vývoji inflace nevedla až tak špatně. Pravdou je, že v loňském roce docházelo k velkým změnám, hlavně díky nadměrnému růstu cen pohonných hmot. V současnosti se tyto ceny relativně ustálily. Faktorem, který působí na míru inflace dnes, je zejména DPH, a to proto, že došlo ke zvýšení, a to obou sazeb. To by však mohlo mít velký vliv na ceny potravin, z čehož vyplývá, že by mohlo docházet k navyšování jejich cen. V této chvíli jsou tyto spekulace předčasné.

V práci byla také zaměřena pozornost na porovnání inflace z hlediska konvergenčního kritéria cenové stability. Lze usoudit, že v tomto ohledu si nejlépe

počínalo opět Německo, které je součástí eurozóny již od samotného počátku, založení EU. ČR je jedním ze států, které se zavázaly podnikat kroky k úspěšnému vstupu do eurozóny, avšak v současné době se jí nedaří plnit ne jedno kritérium, potřebné pro přijetí právě společně měny.

Na základě všech porovnání, která byla v práci provedena lze usoudit, že míra inflace je zcela jistě ukazatelem, který nás informuje o veškerém dění v oblasti cen, a také ukazatelem, který ve velké míře působí na výši cen.

Tudíž jak bylo zmíněno na samotném začátku této práce: „*Inflace je vždy a všude peněžním jevem*“.⁵⁸

⁵⁸ FRIEDMAN, Milton: významný americký ekonom (1912-2006), nositel Nobelovy ceny za ekonomii za rok 1976.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Dunajová Michaela
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Inflace, její příčiny a důsledky s aplikací na vývoj inflace v ČR, její porovnání s vybranými zeměmi
Název práce v anglickém jazyce:	Inflation, Causes and Effects on Inflation Development in the Czech Republic in Comparison with Selected Countries
Vedoucí práce:	Ing. Veronika Mazalová, Ph. D.
Počet stran:	60
Počet příloh:	1
Rok obhajoby:	2013
Klíčová slova v českém jazyce:	inflace, vývoj inflace, konvergenční kritéria
Klíčová slova v anglickém jazyce:	inflation, development inflation, convergence criteria

Anotace:

Bakalářská práce je zaměřena především na vývoj inflace v ČR, v porovnání s vybranými zeměmi EU. Teoretická část popisuje samotný pojem inflace, dále je zde zaměřena pozornost na způsoby měření inflace, závažnosti, ale také příčiny a řešení inflace. Praktická část pojednává o vývoji inflace, jak v ČR, tak ve vybraných zemích EU (Maďarsko, Německo, Polsko, Slovensko). Je zde vidět vývoj inflace v období let 2000 – 2012, včetně srovnání, které zemi se z hlediska inflace dařilo nejlépe/nejhůře. V neposlední řadě, jsou zde sledované země porovnány z hlediska konvergenčního kritéria cenové stability.

Annotation:

This bachelor's thesis is focused mainly on the development of the inflation in the Czech Republic compared to certain countries of the European Union. The theoretical part explains the term inflation, further it is also focused on the ways of measuring the inflation, its seriousness, but also on the causes of the inflation and the ways of dealing with it. The practical part describes the development of the inflation both in the Czech Republic and in the selected countries of the European Union (Hungary, Germany, Poland, Slovakia). It shows the development of the inflation in the period 2000 – 2012 including the comparison how the particular countries dealt with it. Finally, the countries are compared in terms of convergence criterion of price stability.

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

- [1] BRČÁK, Josef a SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 978-80-7380-245-5.
- [2] CAHLÍK, Tomáš, HLAVÁČEK, Michal a SEIDLER, Jakub. *Makroekonomie*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2010. 228 s. ISBN 978-80-246-1906-4.
- [3] FRIEDMAN, Milton: významný americký ekonom (1912-2006), nositel Nobelovy ceny za ekonomii za rok 1976.
- [4] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. xxii, 696 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5.
- [5] HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. xiv, 424 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-861-3.
- [6] JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie: základní kurs*. 2. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2010. 299 s. ISBN 978-80-248-2065-1.
- [7] KLOUDOVÁ, Jitka. *Makroekonomie I*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. 217 s. ISBN 978-80-7318-523-7.
- [8] MUSIL, Petr et al. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 412 s. ISBN 978-80-7380-126-7.
- [9] PAČESOVÁ, Hana. *Kapitoly z makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2011. 121 s. ISBN 978-80-7265-193-1.
- [10] PAVELKA, Tomáš, *Makroekonomie*. 2. vyd. Melandrium, 2007. s. 278. ISBN 978-80-86175-52-2.
- [11] SAMUELSON, Paul Anthony a NORDHAUS, William D. *Ekonomie: 18. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007. xxiii, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.

- [12] SINGER, Miroslav et al. In *Inflace: krátkodobý výkyv, nebo střednědobá hrozba?: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 111 s. Ekonomika, právo, politika, č. 69/2008. ISBN 978-80-86547-67-1.
- [13] VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 4., zcela přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwe ČR, 2009. 515 s. ISBN 978-80-7357-478-9.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] Česká národní banka. Cílování inflace v ČR - Česká národní banka [online]. 2003-2012 [cit.2012-11-30]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html
- [2] Česká národní banka. *Měnověpolitické publikace - Zprávy o publikaci – Česká národní banka* [online]. 2003-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/
- [3] Český statistický úřad. Deflace - Metodika | ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/deflace>
- [4] Český statistický úřad. Indexy spotřebitelských cen - revize | ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2010
- [5] DEUTSCHE BUNDESBANK Eurosystem. *Deutsche Bundesbank - Geschäftsbericht* [online]. 2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.bundesbank.de/Navigation/DE/Veroeffentlichungen/Geschaeftsberichte/geschaeftsberichte.html>
- [6] Finance.cz. *Maďarská inflace v září stoupla na čtyřleté maximum 6,6 procenta – Finance.cz* [online]. 2000-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/367311-madarska-inflace-v-zari-stoupla-na-ctyrlete-maximum-6-6-procenta/>
- [7] Hyperinflace v Maďarsku. *Průvodce- Budapešť* [online]. [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.pruvodce-budapest.cz/hyperinflace.html>

- [8] IHNED.cz. *Inflace na Slovensku podle metodiky EU je nejniže za posledních 18 měsíců* | *byznys.ihned.cz - Zpravodajství* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-krize/c1-36747260-inflace-na-slovensku-podle-metodiky-eu-je-nejnize-za-poslednich-18-mesicu>
- [9] IHNED.cz. *V Německu byla loni nejvyšší inflace za 13 let* | *byznys.ihned.cz* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-22772770>
- [10] *Konvergenční zpráva: Prosinec 2006*. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2006. ISSN 1725-9592. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr200612cs.pdf>
- [11] MAGYAR NEMZETI BANK. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 1998-2012 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: http://www.mnb.hu/Root/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_inflacio_hu
- [12] NÁRODNÍ BANKA SLOVENSKA Eurosystem. *Výročná správa* - www.nbs.sk [online]. 2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/vyrocna-sprava>
- [13] NBP. *Narodowy Bank Polski - Internetowy Serwis Informacyjny* [online]. 1998-2013 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: http://nbp.pl/home.aspx?f=polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji.html
- [14] PATRIA ONLINE. *Inflace v Německu v srpnu překvapivě zrychlila až na limit ECB* - *Patria.cz* [online]. 1997-2013 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2137780/inflace-v-nemecku-v-srpnu-prekvapive-zrychlila-az-na-limit-ecb.html>
- [15] Poučení z polské transformace. *Finance a úvěr*. 2001, č. 4, s. 233. Dostupné z: http://journal.fsv.cuni.cz/storage/285_004_217_233.pdf

- [16] RESPEKT.cz. *Inflace, nezaměstnanost, Kalousek a šrotovné | Audit Jana Macháčka - Respekt.iHNed.cz* [online]. 2009 [cit.2013-02-17]. Dostupné z: <http://respekt.ihned.cz/audit-jana-machacka/c1-36693630-inflace-nezamestnanost-kalousek-a-srotovne>
- [17] SPOLEČNÝ DOKUMENT MINISTERSTVA FINANCÍ ČR A ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY SCHVÁLENÝ VLÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY NA JEJÍM ZASEDÁNÍ DNE 20. PROSINCE 2012. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s Eurozónou* [online]. 2012 [cit.2013-03-24]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/vyhodnoceni_maastricht_2012.pdf
- [18] Zpráva komise: Konvergenční zpráva 2012. In: *COM(2012) 257 final*. Brusel: Evropská Komise, 2012. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf
- [19] Zavedení eura v České republice. Výkladový slovníček [online]. 2012 [cit. 2012-11-30]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=R#Revaluace
- [20] ZAVEDENÍ EURA.CZ. *ZPRÁVA KOMISE KONVERGENČNÍ ZPRÁVA 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2012_cs_pdf.pdf
- [21] Zavedení eura v České republice. *Plnění maastrichtských kritérií (Zavedení eura v České republice)* [online]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter_388.html

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Rozměry nákladů inflace.....	15
Tab. 2 - Počet nových reprezentantů v novém spotřebním koši pro výpočet indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) v roce 2012.....	17
Tab. 3 – Míra inflace 2012.....	43
Tab. 4 – Harmonizovaný index spotřebitelských cen (2006, 2009, 2012).....	47

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Inflace tažená poptávkou.....	22
Graf 2 – Inflace tlačena náklady.....	24
Graf 3 – Setrvačná inflace.....	25
Graf 4 – Míra inflace v ČR (2000 – 2012).....	31
Graf 5 – Míra inflace v Maďarsku (2000 – 2012).....	34
Graf 6 – Míra inflace v Německu (2000 – 2012).....	36
Graf 7 – Míra inflace v Polsku (2000 – 2012).....	39
Graf 8 – Míra inflace na Slovensku (2000 – 2012).....	41
Graf 9 – Míra inflace 2012.....	44
Graf 10 – Harmonizovaný index spotřebitelských cen (2006, 2009, 2012).....	48

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA č. 1 – Míra inflace v ČR, Maďarsku, Německu, Polsku, Slovensku
(2000 – 2012)

Inflace v ČR		Inflace v Maďarsku		Inflace v Německu	
Rok	%	Rok	%	Rok	%
2000	3,9	2000	10	2000	1,4
2001	4,7	2001	9,1	2001	1,9
2002	1,8	2002	5,2	2002	1,4
2003	0,1	2003	4,7	2003	1
2004	2,8	2004	6,8	2004	1,8
2005	1,9	2005	3,5	2005	1,9
2006	2,5	2006	4	2006	1,8
2007	2,8	2007	7,9	2007	2,3
2008	6,3	2008	6	2008	2,8
2009	1	2009	4	2009	0,2
2010	1,5	2010	4,7	2010	1,2
2011	1,9	2011	3,9	2011	2,5
2012	3,3	2012	4,5	2012	2,1

Inflace v Polsku		Inflace na Slovensku	
Rok	%	Rok	%
2000	10,1	2000	12,2
2001	5,3	2001	7,2
2002	1,9	2002	3,5
2003	0,7	2003	8,4
2004	3,6	2004	7,5
2005	2,2	2005	2,8
2006	1,3	2006	4,3
2007	2,6	2007	1,9
2008	4,2	2008	3,9
2009	4	2009	0,9
2010	2,7	2010	0,7
2011	3,9	2011	4,1
2012	3,8	2012	2